Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч.139. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 26-го ЛИПНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 26, 1983 No. 139. VOL. XC.

Знову змішано поняття український і російський

Ню Йорк, Н. Й. — У щоденнику „Ню Йорк Таймс" з датою 20-го липня 1983 року, у відділі „Життя" поміщено довгий репортаж про харчові крамниці та ресторани в т. зв. „Малій Одесі", якою називають тепер квартал Брайтон Біч в Ню Йорку, де поселилося 25,000 нових імігрантів з СССР, в більшості жидів.

Автор репортажу Браєн Міллер подає описи різних харчових кармниць і ресторанів та деякі приписи на страви. При тому однак він ніяк не розрізнює, що таке українське, а що російське. В репортажі сказано, що велика харчова крамниця М. і І. це „українська версія Забару" (відомої харчової крамниці з міжнародними харчами в Ню Йорку), хоча зразу після того пишеться про те, що всі написи є в російській мові. Далі автор вияснює, що більшість нового населення Брайтон Бічу приїхало з полудневої України та Грузії, пише, про те де можна купити рибу, яку їдять українці, але ті ж самі „українці", на підставі його опису, говорять тільки російською мовою і співають російські пісні при звуках російських балалайок.

Відвідали Союзівку

Нюарк, Н. Дж. (О.Труш). — Окружна Управа УНС в Нюарку, Н.Дж., під проводом її голови Юліяна Баранюка, завжди була заангажована у всіх проявах громадського життя в Нюарку, Ірвінгтоні і околиці.

Маючи на увазі інтереси УНС і потреби його членства Окружна Управа зорганізувала автобусову прогульку на Союзівку, в неділю, 17-го липня ц.р., щоб крім розвагового характеру цієї поїздки ознайомити місцевих членів УНС про майбутні пляни Екзекутиви УНС та дати нагоду приглянутися ближче як виглядає праця УНС. Поїздка під кожним оглядом була вдалою, бо всі мали нагоду у дружній атмосфері обмінятися думками й побажанням, заслухати привіту голловного предсідника УНС д-ра Івана Флиса та інформації про працю і пляни Об'єднання Сеньйорів УНС, які подав мгр В. Сенежак.

Цією поїздкою займався і її технічно перевів Андрій Кейбіда, головний радний УНС. Поїздка виявила, що можна пов'язати розвагову і серйозну сторінку таких зустрічей для організаційних цілей.

В Озерянах відкривається виставка Л. Гуцалюка

Ґлен Спей, Н. Й. — У суботу, 30-го липня ц.р., по полудні, у власному ательє Любослава Гуцалюка в Озерянах відкриється виставка його картин.

Л. Гуцалюк, після довшого перебування у Франції, виставлятиме багато олій із французького морського побережжя та з Парижу. Виставка відбуватиметься включно з Днем Праці.

Доїзд до Озерян: з Ґлен Спей треба їхати в напрямку Баррививілл, а після табору Льоканда-скрутити на першу доріжку направо.

„ЕУ — ЗОЛОТА СТОРІНКА В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ"

Джерзі Сиі, Н. Дж. (Л. Волянська). — Вже зовсім наприкінці своєї кількатижневої поїздки по Північній Америці у справі Енциклопедії Українознавства, інж. Атанас Фіголь, фінансовий референт видавця ЕУ Наукового Товариства ім. Тараса Шевченка в Европі і член редакції ЕУ, відвідав Головну канцелярію Українського Народного Союзу і редакцію „Свободи" у четвер, 7-го липня, щоб підсумувати назагал добрі успіхи цього його паломництва до Канади й Америки в справі довершення словникової частини Енциклопедії Українознавства (ще має появитися два томи) й публікації чотирьох томів гаслової англомовної ЕУ - 2.

Д-р Атанас Фіголь

На розмовах з редакторами щоденника гість з Европи, визначний громадсько-політичний діяч і пластун, розповів про всі місця зупинки на цьому континенті під час його подорожі, головною метою якої була Канада — Торонто, Вінніпег і Едмонтон, і там полагодження передусім справ, пов'язаних з англомовним виданням ЕУ - 2, що її редакційну сторінку фінансує Канадський Інститут Українських Студій (КІУС) в Едмонтоні, Альберта, а технічну сторінку видання реалізує Канадська Фундація для Українських Студій в Торонто. Поруч з тим він відвідав ті осередки в Північній Америці, де є представництва видання ЕУ-2 (Чикаго, Філядельфію, Ню Йорк та інші), щоб обговорити поточні справи і проблеми ЕУ та їх по змозі розв'язати. Угода у цій справі між европейським НТШ, видавцем ЕУ, і КІУС-ом була підписана ще в 1976 році. Досі готовий перший том АЕУ - 2, літери від А до Е, і цей том матиме 1,200 сторінок. Три дальші томи будуть по 800 сторінок.

В Торонто особливо важливою була зустріч з Патронатом НТШ-Сарсель, установою, яка вже 20 років допомагає НТШ в Европі мобілізувати фонди на видання ЕУ. В Торонто відбувся пленум Патронату НТШ-Сарсель, на якому одноголосно ухвалено перетворити Патронат у Фундацію Енциклопедії Українознавства, щоб довести діло ЕУ до кінця. Але навіть тоді, коли буде завершено видання цього монументального і епохального твору, то й тоді Патронат, тобто тепер Фундація, продовжуватиме діяти. Ця організація буде потрібна Енциклопедії і надалі, бож відомо, що енциклопедична праця не сміє припинитися: ЕУ потребуватиме нових доповняльних видань, додатків до томів уже закінчених, бо життя йде вперед і розвивається, тож річники будуть потрібні. Крім того видавництво Енциклопедії — це теж джерело, де видаються наукові словники, зокрема термінологічні словники, та ЕУ іншими мовами, ось хоча б німецькою, французькою чи еспанською. Взагалі при ЕУ продовжуватиме йти культурна праця, тож потрібне існування і Постійного фонду, з відсотків якого фінансуватиметься діяльність при ЕУ; а це забезпечить Енциклопедії Українознавства всі похідні вияви, у формах, видах і мовах, вияви, пов'язані з такого роду працею. Патронат НТШ-Сарсель в Торонто, — з признанням казав д-р А. Фіголь, — це група незвичайно свідомих і відданих українській культурі людей, яких очолює директор Евген Борис, відомий купець і промисловець. Ці люди — ентузіясти ЕУ, є теж пластуни або прихильники Пласту, і це їм — пластунам — найбільше завдячує ЕУ своєю появою. Взагалі Енциклопедія здобула і поза Пластом велику прихильність української громади в розсіянні, і збірних та поодиноких меценатів ЕУ має чимало.

Ось для прикладу в Вінніпеґу головною ціллю поїздки д-ра А. Фіголя було перевести розмови з кредитовою кооперативою „Карпатія", а директором її І. Шкварчуком. Через старання цієї кооперативи, крім всього іншого, Енциклопедія Українознавства дістала 55,000 долярів, спадок по св.п. Дмитрові Микитюкові. Це дійсно почин — гідний наслідування, бо, — каже д-р Фіголь, — легше дати дар на щось наглядне, такі чи інші мури під нашу організацію, інституцію чи установу, будь це народні доми чи церковні будівлі, але тяжко давати на діло абстрактної натури, на Енциклопедію Українознавства, бо це не будинок, не мури, а щось „неконкретне".

Цей приклад навів гість у редакції так, мимоходом, бо звіти з фінансів, як і інші матеріяли та документи, пов'язані з Европейським НТШ, Сарселем, ЕУ та АЕУ друкуються неперіодично, але з великою скрупулятністю, у „Вістях із Сарселю", бюлетені Акції С. Таких бюлетенів появилося вже при НТШ в Европі 24 чисел. Ілюстрований 64-сто-

(Закінчення на стор. 4)

На „Верховині" відбувся 8-ий Фестиваль української молоді

Ґлен Спей, Н. Й. (І. Д.). — У днях 15, 16 і 17-го липня ц.р. побувало тут на „Верховині" понад 12,000 українців на 8-му Фестивалі української молоді. Були гості з України, Австралії, Канади з різних стейтів ЗСА включно з далекими Тексасом і Аркенсо.

В п'ятницю, 15-го липня в год. 8:15 вечора Уляна Стек директорка фестивалю, відкрила цей 8-ий Фестиваль на „Верховині", оселі Українського Братського Союзу, в обох мовах, вітаючи гостей. Вона передала ведення програми майстрові церемоній Романові Шведові, який вправно виконував свої нелегкі завдання продовж трьох днів. Він попросив о. Ю. Осадцу, українського католицького пароха Українського Села у Ґлен Спею, провести молитву. Відтак голова УБС Іван Олексин привітав коротко зібраних, заповідаючи, що святочне відкриття відбудеться в суботу.

Танцювальний ансамбль „Волошки" під керівництвом Олександра Гаура й Софії Януш (10 пар) виконав хоровід „Привіт" і ряд народних танців. Мистецька Студія Танців маестра Роми Прийми-Богачевської виконала при супроводі на акордеоні Н. Семчука пізніше ряд українських народних танків. Ансамбль „Намисто", секстет під керівництвом П. Круля з Вашінгтону, проспівав мелодійно низку пісень. Членки „Намиста": Віра Пилипець, Ірина Ясінська, Віра Звадюк, Марта Ясінська, Христина Притула-Кузьмович, Наталія Захарченко. Програма протягнулася поза 10-ту годину. Після того відбулася забава при звуках оркестри „Водограй" з Ню Йорку.

Група з ансамблю „Україна".

Ансамбль „Волошки".

(Фота: Рома Гадзевич, „Український Тижневик")

В суботу, між годинами 1-ою і 2-ою на спортову площу „Верховина" приземлювалися спадуни (парашутисти) „Чорні лицарі" з військової академії у Вест Пойнті. Вони осідали як добре витреновані акробати в точно означеному місці. Вітала їх оплесками численна публіка.

Майстер церемонії Р. Швед відкрив другий день фестивалю в год. 2:30. І. Олексин відкрив формально 8-ий Фестиваль, вітаючи всіх присутніх. Згадав про покійного В. Стека, директора всіх попередніх фестивалів, якому й присвячено цей 8-ий Фестиваль. Відтак о. Ю.Осадца провів молитву в обох мовах. Оркестра „Іскра" почала і присутні проспівали американський та український гимни. „Волошки" виконали два танці. Оркестра „Іскра" з Ню Иорку (Олесь Кузишин, Ярослав Палилик, Олесь Бундзяк, Богдан Кузишин) виконала в'язанку упівських пісень.

Р. Швед викликав американських спадунів (парашутистів) з Вест Пойнту. Це підполк. Брюс Вікс, кадети: Дейвид Сімур, Пат Ван Байбер, Дейві Гюстон, Стів Перрі і Майк Сендерс. З ними була теж інструкторка скоків з парашутами Дана Геймдел, що дістала найбільше оплесків. Підполк. Б.Вікс подякував в імені всіх „Чорних лицарів" за

(Продовження на ст. 3)

ЗСА ПРОВОДЯТЬ ШИРОКІ МАНЕВРИ

Вашінгтон. — Президент Роналд Реґен, пояснюючи пляни великих військово-морських маневрів у Центральній Америці, заявив у четвер, 21-го липня, що буде „надзвичайно важко" встановити стабільність в даному районі, доки сандіністи контролюють уряд Нікараґуа.

Відкидаючи всі безпідставні обвинувачення у тому, що ЗСА стараються проводити „дипломатію канонєрок" в цьому районі, Президент заявив, що він „хоче вірити" в те, що не буде потреби встановити морську бльокаду Нікараґуа для того, щоб стабілізувати положення в цьому районі.

Завваги Президента, які він зробив на пресовій конференції, були найсильніші дотепер про можливість використання сили для протистояння, як він висловився совєтсько - кубинській „військовій машині" в Нікараґуа, яка загрожує цілій західній півкулі.

Обговорюючи пляни Адміністрації збільшити військову і економічну допомогу країнам даного району, президент Реґен сказав, що він вітає як „перший крок" пропозицію Нікараґуа взяти участь у переговорах. Але додав: „Я не думаю, що вона йде достатньо далеко", заявляючи, що сандіністи мусять спочатку виконати свої попередні обіцянки гарантувати громадянські права і демократичні свободи народові Нікараґуа.

Говорячи про зміну постави сандіністів і їх згоду взяти участь у переговорах, Президент підкреслив, що не малу ролю відіграли при тому ті події, які відбуваються в самій Нікараґуа, маючи на увазі антисандіністський рух самих нікараґуанців.

Президент також сказав, що не можна розраховувати на стабільність, бо сандіністів підбурюють або ними керують зовнішні сили. Президент підтвердив пляни послати фльоти літаконосців як на тихоокеанське, так і на караїбське узбережжя Центральної Америки. „Відбудуться різного роду маневри", — сказав Президент, додаючи, що не одні маневри відбувалися в минулому, і ніхто не вважав їх намаганням розпочати війну.

ЕКОНОМІКА ЗСА ПОМІТНО ПОКРАЩАЛА

Вашінгтон. — В другому кварталі 1983 року економічна ситуація ЗСА помітно покращала, як подають урядові чинники, бо валовий національний продукт піднісся до 8,7 відсотка, вказуючи, що прийшов сильний зворот в існуючій досі рецесії. Цей зворот перейшов всі сподівання Уряду та приватних підприємств і це підкреслив президент Роналд Реґен у своїй пресовій конференції в четвер 21-го липня ц.р. „Економічна ситуація нашої країни поправляється краще, як усі сподівалися", — сказав Президент „і це нас усіх радує".

Департамент торгівлі ствердив, що поправа в економічній ситуації проявляється передусім в купівлі нових домів, яка зросла в другому кварталі року на 61.1 відсоток у порівнянні з початком року. Люди почали більше купувати автомобілі, устаткування і прилади до кухонного вжитку, а загальне видавання гроша на життя піднеслося на 10 відсотків. Це найбільший зріст від 1965 року.

Однак, звіт Департаменту торгівлі вказує на те, що зменшилися ощадності і вони тепер стоять на найнижчому рівні від 1950 року. Тому аналітики економічної ситуації ЗСА уважають, що люди не можуть дальше в такій кількості видавати гроші, якщо не прийде до нових підвищень платень.

У світі

ОФІЦІЙНІ ОСОБИ Червоного Хреста повідомили під кінець минулого тижня з Мехіко Сити, що там колона поліції на мотоциклях і спеціяльні відділи поліції для боротьби з вуличними безпорядками „прорізали" натовп приблизно 3,000 протестуючих студентів на центральному перехресті міста, залишаючи після свого дикого рейду приблизно 150 осіб ранених. Дві години пізніше понад 2,000 студентів перегрупувалися і продовжували демонструвати перед міністерством внутрішніх справ. Поліція знову вступила в дію. Одна особа залишиласая на вулиці непритомною, скільки було поранених — невідомо. Вечером знову понад 5,000 протестуючих, тим разом робітників, вийшли на вулиці мексиканської столиці, протестуючи проти звільнення робітників з праці в державній урановій компанії. Студенти протестували проти закриття державного педагогічного училища.

УРЯД ЧАДУ ПОВІДОМИВ, ЩО після проґнання заколотників в одному районі знайдено масову могилу 30-урядових вояків, яких закатували кілька днів тому заколотники, виконуючи наказ своїх господарів лівійців. Міністер інформації Сумайля Магамат заявив, що могилу знайшли в середу приблизно 18 миль на схід від міста Абешек, де 10 днів тому проходили запеклі бої перед здобуттям міста урядовими військами.

З ВАНКУВЕРУ, КАНАДА, повідомили, що совєтські власті погодилися передати сімох протестуючих проти незаконного вилову китів Совєтським Союзом, які кілька днів тому висадилися н а совєтському сибірському острові в Берінґовому морі та зняли фільм совєтської фарми вирощування норкового хутра, використовуючи м'ясо виловлених незаконним способом китів. Канадський речник сказав, що протестуючі були передані минулої п'ятниці у відкритому морі.

САМАНТА СМИТ, 11-літня американська дівчинка, яку Кремль хотів використати у своїй пропаганді представлення Совєтського Союзу як миролюбної держави, після двох тижнів оглядання „чудес" совєтського „раю", обвішана подарунками і повна вражень з показових прийомів, які дають тільки високим гостям і знаменитостям, раптово без фінальної зустрічі з самим лідером СССР Юрієм Адноповим покинула Москву і виїхала додому разом зі своїми батьками. Розчарування наступило тоді, як висока совєтська особа повідомила Смитів — Саманту, її батька Артура і матір Джейн — про те, що Андропов зайнятий переговорами з мадярським лідером Яношем Кадаром і тому не може прийняти їх.

ЛІДЕРА ІТАЛІЙСЬКОЇ соціялістичної партії Беттіно Краксі формально попросили в четвер, 21-го липня, постаратися утворити новий, 44-ий після війни, уряд Італії. Якщо Краксі вдасться його місія, він стане першим соціялістичним прем'єр-міністром Італії.

АРЕНС І ШАМІР ПРИБУЛИ ДО ЗСА

Єрусалим, Ізраїль. — Уряд Ізраїля повідомив у неділю, 24-го липня, що міністер оборони Моше Аренс і міністер закордонних справ Іцак Шамір приїхали у понеділок до Вашінгтону на консультації з президентом Роналдом Реґеном відносно погіршення положення в Ливані.

Ізраїльські офіційні особи після звичайного щотижневого засідання кабінету міністрів заявляли, що поїздка міністрів відбувається на запрошення президента Реґена, з яким Президент звернувся до прем'єр-міністра Менахема Беґіна в неділю ранком.

У Вашінґтоні пресовий секретар Білого Дому Леррі Спікс заявив, що переговори зосередяться на обговоренні „кроків, спямованих на виведення всіх чужинецьких військ з Ливану". Спікс сказав, що запрошення президента Реґена „основане на зустрічі з президентом Ґемаєлем", лідером Ливану", що Президент хоче використати нагоду і поговорити з ізраїльцями і мати погляди всіх зацікавлених сторін".

Відвідини ізраїльських міністрів оборони і закордонних справ очевидно повинні замінити офіційну поїздку до ЗСА прем'єр-міністра Беґіна, яка плянувалася перед тим, але була відкладена з огляду на „особисті причини Беґіна".

Секретар ізраїльського уряду Дан Мерідор заявив репортерам після засідання кабінету міністрів, що „існує спільна мета Ливану, З'єднаних Стейтів Америки та Ізраїля вивести всі чужинецькі війська, і ми надіємося, що ці відвідини допоможуть осягнути цю мету".

Мерідор додав, що повідомлення про згоду прийняти запрошення зараз же було послане до Вашінгтону, і що відвідини триватимуть від одного до трьох днів і включатимуть консультації про Ливан „на найвищому рівні".

В Ізраїлі панує загальна думка, що ЗСА, прийнявши тількищо президента Ливану Аміна Ґемаєля, бажають зустрітися з високими ізраїльськими офіційними особами віч-на-віч, особливо з огляду на швидкомінливе положення в Ливані.

А. Ґемаєль обвинувачує Сирію

Вашінґтон. — Президент Ливану Амін Ґемаєль обвинуватив у четвер, 21-го липня, Сирію в терористичному обстрілі Бейруту і загрозив відплатою, заявляючи, що „бомби повернуться в сам Дамаск", якщо напади не припиняться.

„В той час, як у нас вистачає терпеливости і надії вести переговори з урядом Сирії, ми не завагаємося використати всі необхідні заходи, щоб захистити в той сам час життя народу і цілість нашої країни", - заявив Ґемаєль репортерам на сніданку в крайовому клубі преси.

Говорячи про обстріл Бейруту цього тижня з сирійських позицій в горах навколо ливанської столиці, Ґемаєль сказав: „Мені важко сказати, коли сирійці припинять такий неотероризм. Я знаю одну річ, що якщо вони не припинять таких дій, то бомби повернуться в сам Дамаск".

Після свого виступу Ґемаєль зустрівся з державним секретарем Джорджом Шулцом і обговорив застій у переговорах про виведення чужинецьких військ з території Ливану. Ґемаєль зустрівся також у п'ятницю з президентом Роналдом Реґеном.

Часом Ґемаєль виявляв хвилювання і нетерпеливість, коли він починав буквально кричати, говорячи про дальше перебування сирійських, ізраїльських і палестинських військ на території Ливану, роздертій громадянською війною, нападом чужих держав і окупацією на протязі майже вісьмох років.

Міністер закордонних справ Ливану Аліс Салєм, який супроводить президента Ґемаєля, заявив, що в розмовах з Шулцом та іншими офіційними особами Вашінґтону не було розмови про заміну ізраїльських військ після того, як вони покинуть Ливан, міжнародними військами підтримання миру в Ливані. „Ми попросимо міжнародної допомоги лише тоді, як вона буде нам потрібна", - сказав Салєм.

В Америці

ПРЕЗИДЕНТ РЕҐЕН твердить, що 70 відсотків безробітних є без праці сім тижнів або менше. Але статистика бюра праці подає, що тільки 32,8 відсотка є безробітними п'ять тижнів або менше, 26,1 п'ять до 14 тижнів, а 28 відсотків є безробітними 27 або більше тижнів.

В П'ЯТНИЦЮ, 22-ГО липня ц.р., відкрили знову міст в Коннектикаті, який заломився 28-го червня ц.р., при тому загинуло три особи. Направа мосту, яка тривала три тижні, викликувала щоденно величезні сповільнення у їзді автомобілями в тій околиці та довела до великого невдоволеня серед населення.

ЛІКАРІ В КАЛІФОРНІЇ добилися нового успіху у ділянці запліднення, перещеплюючи зародок з однієї жінки до другої. У висліді того дві жінки стали вагітними. Про ті нові методи, які можуть мати велике значення для безплідних жінок подає американський медичний журнал, порушуючи однак при тому всі етичні, психологічні та інші проблеми, що їх ця метода викликує.

СИЛЬНА БУРЯ з громами, градом і блискавками навістила в четвер, 21-го липня ц.р. Ню Йорк та найближчі околиці. В Ню Йорку вона перервала концерт у Центральному парку відомої співачки легкого жанру Діяни Росс, на який зібралося понад пів мільйона слухачів. Деякі з них просиділи в Парку цілу добу, щоб почути концерт Буря і спека потурбували біля 40 втікаючих від дощу слухачів, а концерт переложено на наступний день.

У ЧЕТВЕР, 21—ГО ЛИПНЯ ц.р., була нова спроба захопити літак, що вилетів з Маямі і спрямувати його на Кубу. Але три пасажири літака і один з його залоги опанували терориста і літак повернувся після короткого звороту до ЗСА.

В ЗООЛОГІЧНОМУ ГОРОДІ Вашінгтону народилося вперше в ЗСА маленьке панденятко в дні 21-го липня ц.р. Його мати, яку називають Лінг Лінг була вже від довшого часу піб обсервацією зоологів, які теж сфільмували порід. На жаль після кількох годин маля перестало дихати, хоча мати старалася ним дуже піклуватися.

ХВИЛЯ СПЕКИ, ЩО навістила східні і середні стейти ЗСА має на своїй совісті вже 29 випадків смерти, зокрема серед старших людей. В Ню Йорку зареєстрували 21-го липня ц.р. десятий день з температурою вище 90 ступенів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

На пошану науці

У цьому числі окремі сторінки присвячені Науковому Товариству імені Шевченка, найстаршій і довгий час єдиній українській науковій установі, але насправді ми вшановуємо з нагоди 110-тиріччя НТШ — українську науку. Наукове Товариство ім. Шевченка не є тепер єдиною українською установою, що присвячується науково-видавничій праці та гуртуванню якомога найбільшої бібліотеки і архіву, щоб створити варстат студій для всіх, що зацікавлені науковими студіями. Існує Українська Вільна Академія Наук, Український Науковий Інститут при Гарвардському університеті, Українське Історичне Товариство, — в Канаді постав поважний науковий центр у Едмонтоні, у Мюнхені діє Український Вільний Університет, що його визнає німецький уряд і що його дипломи визнають університети в широкому світі, у Римі існує Український Католицький університет. Теперішньому проводові НТША треба завдячувати, що непорозуміння між різними українськими науковими установами мирно і гарно поладнано і що під час Третього Світового Конґресу Вільних Українців заснувалась Світова Українська Наукова Рада.

Таким чином діячі української науки виявили вищість над діячами української політики. Коли в сучасному українському вільному суспільстві в діяспорі не все в порядку, коли існують поважні суперечки і коли на сторінках української преси ведеться дискусія, чи взагалі потрібна організаційна єдність громади, то науковці розв'язали у себе цю проблему у розмовах і переговорах, які закінчилися повним успіхом. І це ще один доказ, що не все в українській громаді зле, погане, недоречне. Поруч із суперечками йде таки конструктивна ділова праця у численних наших установах і організаціях і поруч із витрачанням чимало енерґії на пусту фразеологію — вільна українська громада може справедливо похвалитися великими осягами в ділянці культури. А між складовими частинами культури на першому місці стоїть наука.

Ніщо не є досконале. Недосконалою є навіть „Енциклопедія Британіка", і — німецька енциклопедія Брокгавза, і — французький „Лярус", чого найкращим доказом є все ще, делікатно кажучи, плутанина з тамошніми гаслами україністики. І недосконалою є Українська Енциклопедія, і статтейна і гаслова. Але якби не було нашої Енциклопедії під фірмою НТШ, то не було б і совєтської УРЕ, так само, як не було б пам'ятників Шевченкові у Москві і в Києві, якби не поставлено таких пам'ятників у Вінніпеґу й Вашінґтоні.

У цьому саме й місія вільної громади, яка постала з мільйона ізгоїв з рідної України, які не хотіли жити під большевицькою владою. Тут, на поселеннях у вільних країнах діяспори, маємо творити ті цінноші, що їх не можемо творити на рідних землях під московсько-большевицькою військово-поліційною цензурою. Наука — це ніби абстрактне поняття, але науку творять живі люди і людей науки шанували від непам'ятних часів. Без науки не було би культури, а без культури не було би новітньої нації.

І коли тепер українська нація переживає один із найважчих періодів своєї поверх тисячолітньої історії, то особливий обов'язок виконує вільна українська наука. Це важкий обов'язок і трудний у практичному виконуванні. Конкретно: НТШ славиться своїми „Записками" й іншими науковими виданнями. А мало хто з наших рядових громадян здає собі справу, що коштує сьогодні видання одного кількасотсторінкового твору та ще й у зразковому технічному оформленні! Науковці у Канаді щасливіші за своїх колеґ у Америці, бо там держава чи провінції дають поважні субсидії для української наукової праці. В Америці цього нема.

Тут усе полягає на рідній жертвенності, на записах, на пожертвах, на добровільній праці. Тим більша пошана творцям нашої науки, творцям нашої культури.

І тому й „Свобода" рішила відірватись на мить від політики та присвятити деякі сторінки науці — тим паче, що в нашому сумному часі — наука належить теж до політики.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки та огляди, повинні присилати разом з двома примірниками даного твору до редакції „Свободи" також адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Юрій Артюшенко

ДО ПРОБЛЕМИ БАЙДУЖОСТИ ЗАХОДУ ДО УКРАЇНСЬКИХ ЖЕРТВ

Вільні народи західнього світу є обтяжені в повинностях перед жертвами пляново вимореними Великим голодом в Україні в такій же самій мірі, як вони є обтяжені в повинностях перед українськими жертвами принесеними на полях боїв в обороні не тільки прав державної нації українського народу та прав української людини, але й в обороні тих же самих прав усіх вільних народів і вільних людей світу.

Обтяжені вони в повинностях перед жертвами штучного голоду ще й тому, що в тридцятих роках про цю трагедію українського народу вони промовчували, хоч і знали про неї й про те, що голод в Україні Москва пляново переводила присланими з Росії тисячними большевицькими кадрами та ними створеними, із місцевих комуністів, комнезамами, члени яких, по використанні ними, теж були знищені. Москва не схотіла їх мати навіть німими невільниками.

Москва в Україні ні з ким не хотіла ділитися порівно владою й замість однієї незалежної провідної верстви творити якусь іншу незалежну національну провідну верству для українського народу. Москва, за словами Хрущова, прямувала до виселення українського народу з його власних земель в азійські простори СССР, але цього завдання Сталін не міг виконати лише тому, що український народ був надто чисельний.

Щобільше, Захід не тільки промовчував, що такий голод був, але також заперечував його устами своїх кореспондентів, подорожан до СССР і цитатами в большевицькій пресі, а часто і устами своїх державних мужів, яким був, наприклад, французький прем'єр Едуард Ерріо. Навіть якщо західній кореспондент і подавав якусь вістку про голод в Україні, то в більшості її перекручував, так, як от це зробив Волтер Дюранті. Та ще й у далеко давніших виявах байдужости Заходу до топтаних Москвою загальнолюдських духово-моральних вартостей та до українських жертв, що падали з руки Москви, крилася ота аморальна невтральність Заходу у відношенні українсько-російської боротьби, на ґрунті то якої, власне, й визріло визначення Заходом СССР „де юре" і то в тім же трагічним для України 1933 році.

Не бракує й сьогодні таких західніх подорожан до СССР, які скріплюють совєтську імперію. До числа таких, наприклад, належить євангельський проповідник Биллі Ґреґем, який у „радянській людині" відчув вільний потік почувань свободи та вільних виявів душевних почувань і побачив в СССР тисячі відкритих церков. Але він не відчув того, що ота „радянська людина" перед усіма західніми туристами до СССР має великий страх, бо вважає їх за тих, які скріплюють большевицьку систему совєтської імперії. Українська ж людина вважає їх зокрема за тих, які скріплюють оту страшну совєтсько-імперіялістичну національну політику, що у наші дні позначується безприкладною русифікацією, жахливим терором і нищенням усіх тих у СССР, хто почувається й називає себе українцем, а не „радянською людиною".

Тож українська людина вважає подорожан із Заходу, які прибувають до СССР, тими, які скріплюють давню російську імперіялістичну думку, що її сьогодні Москва плекає і леліє у своїй душі — думку панування у цілому світі, думку насадження в душі народів своєї атеїстично-комуністичної релігії. Вважає їх за тих, які в своїй несвідомості не тільки скріплюють совєтську імперію, але й приправляють ґрунт під большевизм у себе.

Виявом вищесказаного може бути, наприклад, те що комуністів запрошують з доповіддями в університети, тоді, коли не-комуністів не допускають до слова як це і сталося із проф. Джін Киркпатрик в університеті Північної Каролайни. Щобільше, комуністів вітають не тільки в університетах, але й у християнських громадах, наприклад у статті „Совєтські шпигуни пов'язані з рухом замороження", поміщеній в американському часописі „Стар-Леджер" із 21-го вересня 1982 року, говориться про те, що у церкві Риверсайд (як і в інших церквах) відбувся мітинґ у справі роззброєння, у якому брали участь і совєтські шукайли адептів для своїх миротворчих ідей.

(Продовження буде)

Михайло Кучер

На манівцях совєтської пропаґанди

Читати совєтські газети можна з різних причин і також з обов'язку.

Отож „Московська Правда" у шести числах одного місяця 1983 року перелякалася і нервується з такого приводу: „Чому, власне кажучи, тільки Совєтський Союз має загинути під час евентуальної атомової війни? Таку політичну пропаґанду підсовують совєтським людям віруючі, конкретно баптисти. А дещо приходить з-за кордону".

Совєтські журналісти Вадим Кассіс і Леонід Колосов написали за відомостями „З чужого голосу" брошурку „Диверсанти від релігії". Автори пишуть про якусь „Словянську місію", що була зорганізована у Швеції для пропаґанди релігії і посилення у СССР Біблій. За Біблією очевидно криється аґентурна праця і засилання у СССР шпигунів.

У Совєтському Союзі ще 1917 року вирішили декретом, що Бога нема, але все таки більше як 60 років продовжують з релігією боротися. З Богом в СССР також бореться КҐБ. Отож московський КҐБ виявив у Москві шофера Анатолія Власова, п'ятидесятника, який передавав за кордон у Швецію відомості про становище віруючих у СССР, себто про їхнє переслідування.

Під час трусу у Власова знайдено „заборонені предмети" — друкарську машинку.

Совєтські журналісти пишуть про радіостанції, які містяться в Портуґалії і на Мальті. Ті радіостанції передають у Совєтський Союз проповіді з антисовєтським змістом. Журнал баптистів „Вісник спасіння" і журнал „Світло на сонці" совєтська преса називає „відщепенцями, брехунами і антисовєтчиками". Ті журнали різними дорогами і навіть поштою доходить до совєтських людей. Вони пояснюють релігійні тексти з антисовєтських позицій. „Антисовєтські позиції" незвичайно небажані і небезпечні для СССР. Згадані релігійні журнали лякають совєтських людей, що незабаром вибухне атомова війна. Тоді загинуть усі люди в Совєтському Союзі. Спасуться тільки ті, які встигнуть виїхати з СССР до ЗСА.

І тут починається несамовита анекдота. Виходить, що совєтська преса відноситься до таких відомостей поважно. Газета „Московська правда" схвильовано пише: „Чому власне має загинути тільки Совєтський Союз? А ось капіталістичний „рай" ЗСА не загине. Це власне не релігійна проповідь, а політична пропаґанда ворогів Совєтського Союзу.

„Слов'янська місія" дає пораду віруючим як їм треба поводитися. Не користуватися автом у місті. Якщо їдеш автобусом, то не сходи на своїй зупинці. Їдь далі дві зупинки. Вертайся пішки. Якщо йдеш не оглядайся. До автобусу йди останнім. Одягайся так, щоб на тебе не звертали увагу.

Совєтська преса перестерігає, що віруючі вживають шифру. Це відноситься до таких міст як Ленінград, Москва і Київ. Наприклад, „весляр" означає п'ятидесятник. Зареєстрована віруюча громада „автобус", пастор — „метро".

„Словянська місія" витворює серед совєтських людей неповні тривожні настрої.

Післяслово до подібних статтей у совєтській пресі написав генерал-майор Л. Корзун, кандидат технічних наук. По західньому доктор. Він додумався, що за всіми тими настроями і відомостями стоїть американська розвідка і сіоністські аґенти. Бракує тільки українських буржуазних націоналістів. Совєтський генерал цілком певний намірів американської розвідки і всіх віруючих в СССР — знеохотити совєтських людей до соціялізму, викликати до нього недовір'я. Західня пропаґанда називає усіх незадоволених совєтським „зрілим" соціялізмом „в'язнями сумління". Це також не подобається совєтському генералові.

Зрештою, — гірко стверджує Л. Корзун, — чи можна дивуватися коли сам президент ЗСА проголосив хресний похід проти СССР, проти його намірів привести ціле людство до комунізму. Це вже навіть не державна політика, а звичайна диверсія.

В обличчі такої небезпеки генерал радить людям в Совєтському Союзі об'єднатися довкола рідної партії з глибоким переконанням, що тільки політика Совєтського уряду правдива і веде у світле майбутнє. Заклик незвичайно... переконливий.

ОСОБИСТА ЛАЗНЯ

Совєтська газета „Радянська Україна" з 3-го липня помістила короткий лист до редакції під заголовком „Персональна банька". Лист говорить про те, що після капітального ремонту баня (тобто лазня) житлово-комунального відділу тресту „Краснолучпромбуд" мала бути реорганізована у пральню, але стала... персональною банею. Її двері відчинялися лише тоді, як встановили народні контролери, коли наставав банний день у начальника ЖКВ С. Крисанова.

Нещасні працівники „Краснолучпромбуду". Радянська влада піклується про них, вибиваючись із сил, щоб вони мали хоч загальну громадську лазню, а бюрократ С. Крисанов змушує їх митися лише тоді, як з нього самого капає бруд.

Іван Боднарук

У БОРОТЬБІ ЗА УКРАЇНСЬКУ РОДИНУ

З кожним днем зростає у нас кількість розводів. Часто великою спонукою до них є те, що молоді подружжя шукають щастя у сповидних розвагах, а не там, де його направду можна знайти. Це й відбивається фатально на подружжі. А Кляра Шрайбер у своїй праці „Ева" каже: „Подружжя для чоловіка й жінки — це пристань спокою, з якої починається дорога до бурхливого життя".

У вихованні дітей дуже велику ролю відіграє батьківський авторитет. Батьки в сім'ї, головно серед молодших дітей, репрезентують Бога й державу, тому слово батька й матері повинно бути для дітей „святе". Дитина не повинна сумніватися в його доцільності. Одначе, той авторитет треба працею здобути, а здобути його можна тільки тоді, коли в батьків — один до одного — є взаємний респект.

Діти дуже скоро спостерігають розбіжності між батькам і стараються їх використати по-своєму. Ще гірше, коли батьки у своєму щоденному житті самі не хочуть признати авторитету над собою, коли говор'ять із легковаженням про такі чинники, які в громадському, релігійному та культурному житті заслуговують на пошану й признання, та стараються в очах дитини повалити авторитет, якому вони самі повинні підпорядкуватися. Батьківський авторитет — це дуже велика й потрібна справа, яка є запорукою доброго виховання дитини. Від добрих батьків проміннює сонце на всю спільноту. Трапляється у житті, що діти можуть зрадити батьків, але ніхто ніколи не чув, щоб батьки зрадили своїх дітей.

Щаслива та дитина, яка, зростаючи, отримує від батьків здорову науку, що вже за першим разом, коли тільки мимохіть, не знаючи ще чи вільно, чи ні, сягнула по чуже добро і зараз почула від батька це важливе слово: „Цього не вільно! То гріх! То не добре!" Від тієї хвилини вона вже соромиться красти. А яка бідна та дитина, що вже змалку навчилася від батька всякого безправства! Християнські батьки є тими провідниками, що перші проповідують дитині слово Боже й перші добрим прикладом учать її по-християнськи жити. Тому то завжди найбільшу вину за дітей поносять батьки.

Виховання — це свідоме й доцільне діяння батьків і виховників на молоде покоління. Те діяння розуміємо так, що кожний рух і кожне слово у вихованні мусять бути обдумані, оперті на знанні справи, а не тільки на самих батьківських і материнських інстинктах, імпульсах і впливах чужої вулиці. На жаль, є в нас батьки, які думають, що найкраще виконають свої батьківські обов'язки, якщо тільки запевнять своїм родинам дах над головою і одяг, якщо будуть хоронити дитину від небезпеки і недуг та пішлють її до школи. Про все інше, як релігійно-моральне, суспільне та національне виховання, вони не дбають. Праця і вплив на дітей батька й матері повинні бути згармонізовані, однозгідні, оперті на досвіді та мусять себе взаємно доповнювати. Дуже важко виховати дитину в такій родині, де між батьками нема однозгідности, де часто чується нарікання і сварки, де кожне з батьків ходить своїми стежками, де неділя і свято не різняться від інших днів, де не здають собі справи, хто їх предки, де батьки не знають, що їхні діти роблять поза домом і з ким пристають. А діти часто наслідують своїх батьків. Батьки не повинні допустити до того, щоб їхній авторитет зазнав в очах дітей застережень чи критики.

Фронт визволення жінки порушує проблему права жінки на працю рівну з чоловіками та різні питання, що зрівнювали б обидва поли. А. М. Струтинська каже у статті „Актуальні питання" („Америка", листопад 1978): „Я не знаю, чи застановилися провідниці руху над тим, до чого це провадить. Це веде до розбиття родини й суспільного порядку. Я не знаю, чи „ліберейшен" підносить пошану жінки в суспільстві. Цей рух може довести до ще гіршого невільництва жінки, як було колись. Провідниці руху проповідують докорінну зміну відношення жінки до родини, дітей і материнства. Ті, що проповідують добро для жінки через „контрасепшен" і аборти, в дійсності зневажають жінку в її природі".

Стабільна суспільність є там, де жінки свідомі свого обов'язку матерів у родині. Церква відкидає рух „вименс ліберейшен", бо він принесе жорстокі наслідки для невинних дітей, які є майбутністю нації. Українські жінки повинні напружувати всі свої сили, щоб зберегти свою родину перед розкладовими впливами ззовні, щоб виховати молоде покоління для рідного народу й Церкви. Християнство теж учить, що жінка як мати не мусить замикатися в родині і може брати участь у громадському житті. Жінки не повинні наслідувати чоловіків, бо кожна людська одиниця має своє призначення, чоловік чи жінка. Очевидно, головний тягар відповідальности в родинному вихованні несуть жінки-матері. Каже народна приповідка: „Яких жінок має нація, такою буде її майбутня доля".

Деякі, головно більше консервативні середовища і групи на Заході, виступають більш рішучо проти емансипаційних змін і настроїв у жіночих рухах, бо вони не дають виконувати їхню головну функцію матері-виховниці. Кожна жінка-мати є осередком домашнього вогнища й від неї багато залежить, наскільки діти залишаться при українській нації. Українська мати має дуже важкий і відповідальний обов'язок зберегти своїх дітей від винародовлення. Тут серед моря чужих впливів тих народів, серед яких кинула нас доля, так і там, на Батьківщині, в умовинах постійного цькування, цей обов'язок не легкий до здійснення.

Проф. Г. Ващенко писав

(Закінчення на ст. 3)

Проф. д-р Петро Стерчо

МАРТИРОЛОГІЯ УКЦЕРКВИ ПІД СОВЄТСЬКОЮ ВЛАДОЮ

I.

На книжкових полицях появилася нова, вельми цінна, праця відомого історика Греко-Католицької Церкви Карпатської України о. Атанасія В. Пекаря, ЧСВВ, п. н. „Ісповідники віри нашої сучасности: причинок до мартиролога Української Католицької Церкви під совітами". За дозволом церковної влади книжка появилася у 1982 році у Видавництві Отців Василіян у Торонто. Книжка має 332 сторінки тексту, у м'якій обкладинці, прикрашеній терновим вінком.

Як відомо, ще в 1953 році Отці Василіяни в Римі видали англійською мовою дуже цінну „Білу Книгу про переслідування релігії в Україні", яка в тому часі була найважливішим джерелом інформації про систематичне нищення Церкви в Україні, включно із переслідуванням і знищенням Української Автокефальної Православної Церкви. Тепер видана праця о. проф. д-ра Атанасія Пекаря, ЧСВВ, охопила події від того часу, а зокрема до Ісповідників Віри Митрополитів і Єпископів Української Католицької Церкви включила низку українських католицьких священиків, а зокрема отців Василіян.

Як відомо, о. Атанасій Пекар працював кілька років в Українському Відділі Ватиканського Радіо, з рамени якого він систематично збирав матеріяли про переслідування Української Католицької Церкви московсько-большевицьким режимом в Галичині, на Волині, на Лемківщині, в Карпатській Україні та на Пряшівщині. Він систематично опрацьовував ці матеріяли в окремі статті більш-менш одинакової довжини й їх передавано етером слухачам в Україну. І, власне, ці доповіді тепер видано окремою книжкою, як надзвичайно цінний вклад в історію переслідування Української Католицької Церкви. Великою цінністю цієї праці є те, що вона зосереджується на ісповідниках-ієрархах, на ісповідниках-священиках, на ісповідниках-монахах, як людях на службі Христовій Церкві й українському народові.

Три вступні статті в книжці о. проф. д-ра Атанасія Пекаря, ЧСВВ, присвячені історії розвитку Христової Церкви в Україні, що довів до Берестейської Унії в 1596 році. Основний матеріял своєї праці автор подає у п'ятьох окремих розділах, що поділені на окремі статті.

Перший розділ п. н. „Ліквідація української Католицької Церкви у Західній Україні" охоплює сім окремих статтей, у яких описано часи першої большевицької окупації Галичини в 1939-1941 роках, постать Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького й поворот большевиків на Західньо-Українські Землі в 1944 році. Статті 4-та й 5-та описують т. зв. „Возсоединительный Собор" у Львові з 8-го березня 1946 року, проти важливости якого в імені запроторених священиків писав о. Григор Будзинський до прокуратора в Москві, що „всі ті агенти совєтського уряду, які примушували нас переходити на російську віру, самі не були православними, але безбожниками, покровителями воюючого атеїзму, а Російська Православна Церква, що давніше була на услугах імперіялізму російських царів, сьогодні вона служить большевицькому безбожницькому імперіялізмові, допомагає в немилосердний спосіб переслідувати український народ та нищити найкращих його синів і дочок." Далі надруковано два пастирські послання українських католицьких Владик, зібраних у Римі в 1971 та 1980 роках.

Другий розділ п. н. „Судьба української католицької ієрархії у Західній Україні" в десятьох окремих статтях описує ув'язнення і терпіння „сибірського страдника" Патріярха й Кардинала Йосифа Сліпого, а також мученицьку смерть єпископа Йосафата Коциловського, ЧСВВ, єпископа Григорія Хомишина, як і владик — Миколи Чарнецького, ЧНІ, Микити Будки, Григорія Лакоти й Івана Лятишевського та Апостольського візитатора о. Петра Вергуна. Цей розділ закінчується описом тернистого шляху єпископа Василя Величковського від його таємного висвячення, ув'язнення, звільнення до його смерти у Вінніпеґу.

У третьому розділі автор вказує на те, що були й „герої віри між галицьким духовенством". Будучи Василіянином, о. Пекар мав, мабуть, кращі можливості зібрати інформації про своїх собратів Отців Василіян, тому описує арешти, терпіння і працю у концентраційних таборах о. Якима Сеньковського, Модеста Пелеха, Йосифа Чепіля, Григорія Балаґурака, Матея Шипітки, Іринея Готри (який був звільнений і помер в Америці) та Полікарпа Панчишина. З-поміж світських священиків о. Атанасій описує тернистий шлях „непохитного мученика" — о. Йосифа Осташевського, декана Винницького й душпастиря Підберізького, о. Михайла Ганушевського, колишнього члена Української Парляментарної Репрезентації в Відні, й о. митрата Василя Пинила з Перемишля.

Рідкістю у дотеперішньому трактуванні переслідування Церкви є розділ четвертий, що має заголовок „Монахині й миряни теж вірні Христові". Понад 750 українських монахинь, зокрема Чину Св. Василія Великого та Сестер Служебниць, вивезли московські большевики з Галичини в сибірські тайги та в Хабаровський край. У концентраційних таборах українські монахині відмовлялися працювати, бо всяку працю вважали допомогою антихристиянському безбожницькому режимові, що на службі сатани проти Бога. За це їх немилосердно карали, але вони всякі кари, з Божою допомогою, витримували й у той спосіб сильно впливали на інших в'язнів. У двох окремих статтях автор описує тверду християнську поставу українських в'язнів у таборах, а зокрема українок у концентраційному таборі у Боркуті.

Розділ п'ятий книжки має шістнадцять статтей, у яких о. проф. д-р Атанасій Пекар, ЧСВВ, родом із Закарпаття, трактує „Свідчення греко-католиків на Закарпатті". В першій статті трактує він історію Ужгородської Унії з 1646 року й ролю Свят-Миколаївського Василіянського манастиря на Чернечій Горі біля Мукачева та трьох Василіян-єпископів Мукачівських — Петронія (1623 і другим наворотом 1627 р.) Івана Григоровича (1623-1633) та Василя Тарасовича (1633-1651), за якого остаточно завершено введення унії. Слід згадати, що о. Пекар написав низку розвідок з історії Греко-Католицької Церкви на Закарпатті, а також видав окремою книжечкою біографії мукачівських і пряшівських єпископів. Рівнож о. проф. д-р Василь Бойсак написав дві вичерпні книжки з ранньої історії Мукачівської епархії, а зокрема про Ужгородську Унію.

(Продовження буде)

ЮВІЛЕЙНІ ВІСТІ
НАУКОВОГО Т-ВА ім. ШЕВЧЕНКА

Надруковано як вкладку у „Свободі" завдяки Українському Народному Союзові. Зредаґував — А. Драґан

Адреса УНС: UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, 30 Montgomery St., Jersey City, N. J. 07302.
Нова адреса НТШ: Shevchenko Scientific Society, 63 Fourth Ave., New York, N.Y. 10014

Д-р мед. Роман Осінчук

Як повстало Американське НТШ?

Відзначаючи у цьому році 110-річчя НТШ, не можна при цьому не згадати і про 35-річчя Наукового Т-ва ім. Шевченка у ЗСА., того одного, але найбільшого із чотирьох звен, з яких складається тепер НТШ у вільному світі.

Автор цих рядків мав велику шану бути одним із основоположників сьогодні 35-літнього НТШ в Америці та в найтрудніших часах нашої іміграції у ЗСА прикласти й свою скромну цеголку до його основ та до розбудови, як перший кількарічний його секретар під проводом ініціятора, основоположника та першого довголітнього голови Т-ва, св. п. проф. Миколи Чубатого.

А були це роки дуже важкі для тих перших іміґрантів, що могли тоді дістатись сюди поодинокими родинами на підставі лише т. зв. „ашурансів" та оплати корабельного перевозу, що його комусь такий „ашуранс" від якогось свояка чи земляка, когось із наших давніх іміґрантів та громадян Америки, пощастило одержати. Прибували тоді також деякі із наших науковців, для яких Америка могла бути в обставинах вимріяним, але все ще малознаним ґрунтом. Їм тоді було важко знайти якунебудь можливість хоч би „чорної" праці, чи якогось мізерного середовища, в якому вони могли б „знайтись", обмінятись думками чи взаємно порадитись. Це ж був 1947 рік. Щойно в 1950 році почалася масова іміґрація, по схваленні „закону Трумана", який давав можливість масової іміграції европейських скитальців, і то коштом американської держави. На прикінці січня 1947 року прибув до Ню Йорку і автор цих рядків з дружиною та своїм братом артистом-малярем Михайлом. Тоді мої перші кроки були до „Свободи", до її гол. редактора д-ра Л.Мишуги, з яким я раніше раз зустрінувся в Краю, у Черчі, під час його відвідин, а другі до відомого мені ще зі Львова проф. М.Чубатого. І хоч це був для мене особисто час незвичайно важкий, без праці та без „цента при душі", бо лише дружина якоюсь припадковою „чорною" роботою сяк-так забезпечувала наше нужденне життя, я постановив нострифікувати свій лікарський дипльом та почав днями й ночами приготовлятись найперше до вимаганого тоді іспиту з англійської мови, а пізніше до іспиту з медицини, починаючи вивчати її від абетки, себто від анатомії. Проте, я старався знайти час на кілька розмов з тодішнім редактором „Українського Квартальника", проф. М.Чубатим.

Як виявилось, тоді крім нас двох, дійсних членів НТШ ще зі Львова, нікого більше з дійсних членів в Америці ще не було. Був лише один звичайний член НТШ з краю, а це о. сов. Лев Чапельський, парох із Елізабету, Н.Джерзі, з яким ми також зустрінулись у Ню Йорку. У висліді кількох розмов ми постановили створити НТШ в Америці та, порозумівшись ще з кі-

(Закінчення на стор. А-4)

А. Драґан

ДВА ШЕВЧЕНКОВІ ТОВАРИСТВА: НТШ і УНС

Наукове Товариство ім. Шевченка відзначає в цьому 1983-му році 110-річчя свого існування і є сьогодні найстаршою українською установою, заснованою на Рідній Землі, яка пережила всі бурі і негоди історії свого народу та всі ворожі наступи на неї саму, і сьогодні, від Другої світової війни, вже — можна сказати — на вигнанні у вільних країнах світу, продовжує свою головну мету: здійснення ідеалу свого патрона, Тараса Шевченка, так промовисто з'ясованого кількома тільки словами: „В своїй хаті своя правда і сила і воля."

У наступному 1984-му році сповниться 90 років від заснування Українського Народного Союзу, що його оправдано можна назвати Товариством ім. Шевченка на американській землі, в Новому Світі. Заснування УНСоюзу попередила на кілька місяців поява його майбутнього офіціяльного органу, „Свободи", перше число якої появилося 15-го вересня 1893-го року із цитатою в її підзаголовку Шевченкових слів: „Учітеся, брати мої, думайте, читайте, і чужому научайтесь, й свого не цурайтесь" та „В своїй хаті своя правда і сила і воля".

Паралельність ідеалів і праці цих двох Шевченкових товариств, Товариства ім. Шевченка на — сказавши за Шевченком — рідній але не своїй землі в Україні, та Українського Народного Союзу на не-рідній, але своїй землі в Америці, самонаявна для кожного, хто знає історію цих двох установ. Логічним наслідком цього була й є справді прикладна і пребагата в наслідки співпраця цих двох Шевченкових товариств. Згадаймо тільки про деякі із більших і важливіших прикладів тієї співпраці.

Вістку про перший і якже промовистий зв'язок між НТШ і УНС, чи радше між УНС і НТШ, подибуємо в ювілейному виданні „Свободи" з 26-го травня 1904-го рку, що появилося з нагоди 10-річчя УНС. „Свобода" була тоді тижневиком і появлялася в Скрентоні в Пенсильванії, а її редактором був о. Іван Ардан. Те число „Свободи" має 18 сторінок і надруковане на кращому книжковому папері. Видання має дві частини. Перша з них, яку відмічено великими літерами в її заголовку, це: „Краєві Русини заморським Братам". А другу частину можна б назвати „Заморські Русини своїм Братам у Краю", хоча її окремо й не відмічено.

Ситуацію, нагоду і причину того ювілейного видання вияснює редакційна стаття: „Свято Союза і Свободи", в якій м.і. сказано:

„Нинішнє число „Свободи" видали ми на пам'ятку 10-літнього ювілею нашої часописи і одинокої народної організації взаємної помочі в Америці, Руского Народного Союзу... До участи в нашім святі запросили ми через Вп. В. Гнатюка у Львові також наших сестер і братів, що живуть у старім краю: у вільній колись, а тепер поневоленій віроломними царями Україні, у „конституційній", але обкрадeній польськими шляхтичами Галичині та зеленій Буковині. І вони обізвалися на наш голос — дяка їм за те і д. Гнатюкові. Обізвалися і надіслали на наше свято хто свій портрет, хто коротке писання, а хто бодай кілька щирих слів заохоти. А сим дали доказ, що їм не байдужа доля русинів в Америці, що вони інтересуються нашим життям і тим, що ми робимо. Нехай же се буде наукою для нас, американських русинів, щоби й ми цікавились життям нашого рідного краю, нехай це буде заохотою до праці для рідного народу..."

Тим „д." (добродієм) Гнатюком, завдяки якому прийшло тоді до такого демонстративного єднання „краєвих русинів з їх заморськими братами" та „заморських русинів з братами

(Закінчення на стор. А-4)

110 РОКІВ ЗМАГАНЬ ЗА УКРАЇНСЬКУ ПРАВДУ!

ЗВЕРНЕННЯ РАДИ НАУКОВИХ ТОВАРИСТВ ІМ. ШЕВЧЕНКА

У цьому 1983-му році сповняється 110 років з того пам'ятного часу, як у Львові спільними силами і зусиллями мужів науки і патріотів Соборної України засновано сьогодні найстаршу українську справжню академію наук, Наукове Товариство ім. Шевченка. Засновано це Товариство в найчорнішій добі розкритої і потрясеної вже пророчим Шевченковим словом Великої Руїни, коли народ наш український з його величнім багатовіковим доробком був засуджений московськими царськими „указами" на повну загладу.

Шевченкове слово, оце „неначе срібло куте, бите, і семикрати перелите вогнем в горнилі" слово, воскресило націю, воно перетворило рабів у вольних людей та вказало їм мету і шлях до неї.

Засноване тільки 12 років після смерти Шевченка і назване його іменем Товариство поставило собі за головну мету промощувати Шевченковому слову істини шлях до умів і сердець своїх і чужих, щоб ми самі пізнали нашу правду та довели її до відома інших, бо ж відомо, що: ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ, А ПРАВДА ВИЗВОЛИТЬ ВАС!

Повних 110 років змагається НТШ за цю Українську Правду! Організація і цілеспрямування українських науковців, дбання і допомога в постійному поповнюванні рядів наших науковців новими і надійними силами, здобування приятелів і співробітників серед науковців інших народів, організація власних та участь у міжнародних наукових конференціях, підготова і публікація сотень і тисяч томів книг і річників журналів, виявлювання і демаскування ворожої лженауки та співпраця і постійна готовість співпраці з усіма іншими своїми та чужими науковими установами, що мають таку саму мету, . становить зміст і суть існування і безперервної праці 110-літнього Наукового Товариства ім. Шевченка в найтрудніших обставинах на рідній землі і на поселеннях у світі.

Свою велику місію служби Шевченківській Правді та змагань за її перемогу Товариство ім. Шевченка могло здійснювати в минулому тільки завдяки відданій і жертвенній праці українських науковців та при прикладній і часто подивугідній піддержці і допомозі з боку загалу українського громадянства. Така праця наших науковців і така підтримка з боку нашого громадянства тим більше потрібні і необхідні в складних обставинах нашого власного сьогодення та при новому, за всі часи найбільш рафінованому наступі ворога і його лженауки на нашу Українську Правду.

До такої праці і такої підтримки закликає українських науковців і вільну українську громаду Наукове Товариство ім. Шевченка у своє 110-річчя!

ЗА РАДУ НАУКОВИХ ТОВАРИСТВ ІМ.ШЕВЧЕНКА
Д-р **Ярослав Падох**, голова Американського НТШ,—президент; д-р **Василь Ленцик**—секретар; д-р **Володимир Кубійович,** почесний член НТШ, голова Европейського НТШ,—віцепрезидент; д-р **Роман Микитович**, голова НТШ в Австрії—віцепрезидент; д-р **Богдан Стебельський**, голова НТШ в Канаді,—скарбник.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Ювілейні Святкування 110-річчя НТШ відбудуться у Ню Йорку в днях 4 - 6 листопада 1983 р.

Програма святкувань включає:

1) Посвячення нового Дому НТШ українськими Владиками та
2) Зустріч представників української науки з громадянством, що відбудуться в суботу 5-го листопада і
3) Ювілейну Наукову Конференцію, яка відбуватиметься в днях 4 - 6 листопада; пленарна сесія буде в суботу, 5-го листопада.

Організаційний Комітет Конференції запрошує всіх дійсних членів і членів-кореспондентів НТШ взяти участь у цій Конференції.

Тему доповіді слід зголосити до 15-го серпня, а до 30-го серпня прохається вислати до канцелярії НТШ у ЗСА її односторінкове резюме.

Час доповідей: 20 хвилин.

Організаційний Комітет залишає собі право остаточного тематичного оформлення програми Конференції при співучасті директорів Секцій.

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ З НАГОДИ 110-річчя НТШ

Тентативна Програма

П'ятниця, 4-го листопада: Панель на тему „Українська наукова політика на 1980-і роки". Пре - сідник: С. Горак.

Субота, 5-го листопада: Літературознавча сесія, присвячена бл. п. М.Тершаківцеві. Пресідник: Б.Романенчук.

Субота, після обіду: Пленарна сесія п. н. „Мовознавство, історіографія та національна проблематика сучасної України".
До участи в сесії запрошені: проф. Ю. Шевельов, проф. О.Пріцак і д-р М.Прокоп.
Пресідник: Л. Рудницький.

Неділя, 6-го листопада: Заключна сесія конференції.
Пресідник: М. Сисин.

Крім вищеподаних, відбудеться ще ціла низка панелевих дискусій на різні теми з ділянок стислих та гуманістичних наук. Остаточна програма буде своєчасно проголошена в пресі.

ЗА ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ
Леонід Рудницький
Науковий секретар

Нова адреса НТШ:
Shevchenko Scientific Society, Inc.
63 Fourth Avenue
New York, N.Y. 10014

Ярослав Падох

У 110-РІЧЧЯ НАУКОВОГО Т-ВА ім. ШЕВЧЕНКА

„Велика трійка" — „три кити" НТШ: Михайло Грушевський, Іван Франко і Володимир Гнатюк

Наукове Товариство ім. Шевченка, товариство Михайла Грушевського, Івана Франка, Володимира Гнатюка і плеяди відданих діячів української науки й культури, постало рівно сто-десять років тому (1873) у Львові, у відповідь на Валуєвський циркуляр (1963), яким заборонено видавання наукових праць й книжок для народу українською мовою в межах російської імперії. Тому, що про книжки для народу дбала уже галицька „Просвіта", незабаром (1892) новозасноване товариство, прийнявши назву „наукове", присвятило свої труди передовсім науковим дослідам і виданням, тим більше, що новим т.з. Емським царським указом (1876) заборонено взагалі друк, привіз ззакордону й поширення українських книжок.

Товариство від самого початку мало загально-національну, соборницьку наставу. Прийнявши ім'я ченка і його державницьку ідеологію, НТШ і його основники з обох боків російсько-австрійського кордону поставили собі монументальне завдання: створити в Галичині український Піємонт й перетворити новозасноване товариство в українську академію наук на зразок західніх академій.

В умовах австрійського конституційного ладу, хоч обмеженого польською адміністрацією, НТШ милевими кроками прямувало до наміченої мети, й вже в 1916 р. віденський уряд погодився дати НТШ права державної академії наук. У реалізації цього перешкодив розпад Австрії та польська окупація західньо-українських земель. НТШ під проводом найвизначнішого історика України, пізнішого голови упродовж 16 років (1897-1913) був його головою, стало справжньою академією наук і, за словами Грушевського, „створило українську науку в очах і поняттях культурного світу".

Великим досягненням НТШ під кермою Грушевського було утворення наукових організацій і комісій, присвячених всебічним дослідам українознавства, та цілої низки наукових серійних видань, серед яких найважливішим й найтривалішим є „Записку НТШ", які в минулому році досягли свій 90-літній ювілей й стали найстаршим українським серійним виданням у світі. Великим здобутком НТШ була також його українознавча бібліотека, яка до останньої війни нараховувала понад 300,000 томів і вважалася найбільшою колекцією українознавчих книг у світі. Немає сумніву, що саме у Львові, а передовсім на семінарах і засіданнях НТШ, його голова М. Грушевський зумів утворити нову українську історичну школу, яка осталася живою досі уже в третьому поколінні українських істориків. Додати б, що заснований Грушевським і Франком журнал НТШ „Літературно-науковий Вістник" відіграв дуже важливу ролю в розвитку українського письменства та науки, а започаткована в межах НТШ монументальна „Історія України-Руси" Грушевського, перший том якої вийшов докладно 85 років тому накладом НТШ в його „Збірнику Історично-Філософічної Секції", вже близько сто років є основою нашої національної „істини", про яку він згадує в передмові до згаданого першого тому своєї „Історії".

Золота доба НТШ закінчилася з Першою світовою війною. Польський окуаційний уряд не тільки скасував усяку ранішу державну допомогу, але й робив перешкоди у праці НТШ. До того він зліквідував усі довоєнні українські катедри на Львівському університеті й цим зменшив число співробітників НТШ. Мимо цього НТШ продовжувало свою науково-дослідчу працю та ще й допомагало студентам вищих шкіл, яким замкнено дорогу до студій на Львівськім університеті, організацією Українського Тайного Університету, третину професури якого становили дійсні члени НТШ.

Совєти, після першої окупації Західніх українських земель, розв'язати НТШ а його майно передали Академії Наук УССР. Також за німецької окупації заборонено всяку діяльність НТШ, яке мимо того продовжувало свою обмежену обставинами працю потаємно. Перед закінченням війни значна частина членів НТШ виемігрувала на Захід, де в березні 1947 р. в Мюнхені відновила свою діяльність під давним головою проф. І. Раковського. Американський відділ НТШ постав у Ню Йорку 29 жовтня того ж року, а згодом утворилися відділи в Канаді, Австралії і в Сарселі, Франція. Об'єднані Головною Радою ці всі чотири члени єдиного тіла НТШ продовжують свою працю до наших днів.

Крім науково-дослідчої праці, НТШ продовжує живу видавничу діяльність. Гордістю НТШ є започаткована ще в 1947 р. в Мюнхені капітальна праця над першою енциклопедією українознавства, в якій впродовж 35 років взяло участь кругло 250 науковців під незмінним проводом проф. Володимира Кубійовича. Уже 11 томів цієї Енциклопедії вийшло в українській мові й два величезні томи, які обнімають 2,600 сторінок книги великого формату, появились старанням Українського Народного Союзу в мові англійській. Праця продовжується над черговими томами в обох мовах. Ця книга - це історичне досягнення НТШ, монументальний здобуток української науки й неоцінений посібник у вихованні нових українських поколінь у дусі національної державницької ідеології. Можна без пересади порівняти вагу цієї книги з „Історією України-Руси" колишнього голови НТШ, Михайла Грушевського, яка, як згадано, також народилася в нашій установі.

Крім цього, НТШ продовжує видавати традиційні „Записки НТШ" й до 156 томів, що вийшли в Україні, додано вже поза нею кругло 50 нових, а в друці знаходяться три дальші томи. Як на скупі умови еміграційної доби, це чималий успіх. До „Записок" долучилося 47 випусків нової серії „Бібліотеки українознавства", 17 грубих томів реґіональних збірників та чимало інших видань у межах інших серій.

Велику вагу присвячує НТШ бібліотечній та архівній справі. Нове приміщення, придбане в саме 110-річчя в Ню Йорку, з нормованою температурою й вологістю, дає змогу значно збільшити його бібліотеку й дбайливо зберігати книжки й архіви та запевнити їм довге життя.

З особливою дбайливістю НТШ вдержує давні та побільшує дружні зв'язки з українськими науковими установами, з якими переводить спільні конференції і узгіднює свою майбутню діяльність, як також і з позаукраїнським науковим світом, у якому бере активну участь у загально-американських, а то й міжнародних конференціях, виставляючи при цьому свої давні й нові видання. Під цю пору НТШ плянує на 1985 р. активну участь в двох світових наукових з'їздах, а саме в Світовій конференції історичних наук та в Міжнародній конференції совєтських та східньо-европейських студій, які відбуваються щоп'ять років у різних краях світу. Участь у таких з'їздах й конференціях під фірмою НТШ, доказує не тільки науковому, але й політичному світові, що тричі розв'язуване окупантами України НТШ не згинуло, але живе й то повним, міжнародним життям. Для цієї цілі НТШ, на спілку з Асоціяцією для студій національних питань видає піврічник в англійській мові п.н. „Нешенелітіс Пейперс".

Це тільки коротка характеристика того доробку, з яким НТШ зустрічає своє 110-ліття й про нього інформує українське громадянство. Мимо поважного віку, воно не постарілося й з давнім запаломм продовжує свою місію плекання української вільної науки, цієї найпевнішої передумови на шляху до здійснення заповіту свого Патрона - відродження незалежности й державної суверенности українського народу. Повне поневолення науки в Україні й новий сконцентрований наступ совєтської Росії на українську культуру, зокрема мову й історію, куди жорстокіший, як за царської валуївщини й емщини, з метою довести до повного злиття з російською, ставить перед нашою вільною наукою невідкладне завдання: об'єднаним фронтом давати відсіч ворожим затіям й тут, у вільному світі, а будувати новий Піємонт для боротьби за щасливий поворот до вільної , суверенної української держави й вільної суверенної української науки.

Іван Кедрин

Наука і політика

Український нарід на рідній землі й у вільному світі опинився у такій ситуації, що найпершою його проблемою стало фізичне самозбереження. Тому все, що тільки перечить теорії і практиці „злиття української нації в один радянський нарід", або перешкоджує здійсненню тієї геносидської політики, є політикою, в „лапках" і без лапок. У чудовій пісні Романа Купчинського „Боже великий, Творче всесильний" кажеться, що „навіть молитись ворог не дасть". Ото ж і „Отче наш", відмовлюваний українським побожним людом, це теж „політика" в очах займанця, бо перечить атеїстичному характерові режиму. Політика „злиття націй" Совєтського Союзу і перетворення їх в моноліт „радянського народу" з російською мовою і культурою, визначає кожний вияв творчої самостійної української культури як „політику". А що на поняття культури складається наука, літертура і мистецтво та все те, що можна підтягнути під ці три ділянки творчости, то українська наука є політикою. І - як сказано - це стосується не тільки ситуації українців в Україні, але й українських поселенців у діяспорі, де вони виставлені на тиск природної асиміляції до чужомовного оточення, ото ж мусять теж боротися за збереження своєї національної субстанції і в майбутніх поколіннях.

Найпершою познакою самобутности нації є ,- за твердженням всіх націологів — мова. Це не одинокий критерій національної особовости, бо практика виявила, що різним бездержавним народам більшу реальну користь може принести й людина, ужитковою мовою якої не є рідна мова. Проте, затрата знання рідної мови в масі народу рівняється затраті почуття національної окремішності, як і національної гідности і гордости, стає проявом почуття меншовартости і невідхильно сприяє денаціоналізації. Отже користування мовою країни поселення у пляновій дії ширення правди про Україну, видавання книжок чужими мовами, але з ділянки україністики, це теж політика, наставлена на виконування місії кожної політичної еміграції, яка у другій і дальших генераціях переходить у поселення. Цією місією є 1) зберігання самостійницької політичної думки, 2) приєднювання приятелів батьківщині батьків і 3) творення таких культурних вартостей, що їх не можна творити на рідній, окупованій ворогом землі.

І тому це не сталося випадково, що вже за Першої світової війни, коли російські війська зайняли Львів, одним з перших актів російського генрал-губернатора була заборона Наукового Товариства ім. Шевченка, закриття його величавої бібліотики і закриття її книгарні у Львові на Ринку ч. 10. Наукове Товариство ім. Шевченка було довий час одинокою українською науковою установою. Тепер існують у світі й інші наукові установи, з якими НТШ тісно співпрацює, давши теж ініціятиву до створення Світової Наукової Ради. Відновлення поза Україною Наукового Т-ва ім. Шевченка - спершу в Европі, опісля в Америці, Канаді та Австралії, це був поважний удар по політиці національного геноциду в Україні. Не поменшуючи ні трішки значення і вартости інших українських наукових установ та признаючи, що, наприклад, створення Українського Наукового Інституту при Гарвардському університеті це один з найбільших осягів української вільної громади у діяспорі, НТШ таки визнало за собою ту окремішню заслугу, що воно видає книжки українською мовою.

НТШ не одинока українська наукова установа, яка кладе натиск на історично-філологічний науковий сектор. Величезний вплив науки на політику доказує підхід американської закордонної політики до всієї проблематики Сходу Европи. Коли після упадку царату в Росії наплинула до Америки хвиля російських учених, зокрема істориків офіційної царської школи, під їхнім впливом американська закордонна політика та все американське суспільство стали русофільськими. Без того русофільського наставлення не було б Ялти і Потсдаму, що лягли нагробним каменем на самостійсності України й інших вільних народів Сходу Европи.

Не існує у світі політики без наукового підложжя і не існує науки без політики. Від молитви дома і в церкві рідною мовою до видання Енциклопедій і ставлення пам'ятників гігантам української історії й літератури у країнах поселеннях - все це є політикою; політикою, ціллю якої є зберегти українську національну особовість, але й зрівняти її з іншими народами, що пишаються своєю високою культурою.

Наука, література і мистецтво на високому рівні, за високим міжнародним масштабом, мають бути доказом, що український нарід рівний всім іншим культурним народам світу.

ПРИВІТАЛИ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА З ЙОГО 110-РІЧЧЯМ

З нагоди 110-річчя Наукового Товариства ім. Шевченка його привітали Ієрархи наших Церков та Проводи багатьох наших установ, як і багато наших громадян. Управа НТШ з великою вдячністю прийняла всі ці признання і побажання для НТШ і всі вони, ці привітання і побажання, будуть своєчасно публічно з подякою потверджені. На цьому місці друкуємо фотокопії (поменшені) — частини цих привітань і побажань.

ПОЧЕСНІ ЧЛЕНИ НТШ

Патріярх Йосиф Сліпий

Митрополит Мстислав Скрипник

проф. Володимир Кубійович

Христос Воскрес! Ватикан, дня 26 травня 1983

Високоповажаний Пане Професоре!

Вітаю наше заслужене Наукове Товариство ім. Т. Шевченка з його 110-літнім ювілеєм. Про нього вичерпно сказано трьома словами: "найстарше, довгий час єдине і провідне" наше Наукове Товариство. Від грудня 1873 року по сьогоднішній день Товариство сповнило величанську наукову працю в нашім Народі і заслужено може зватись нашою Академією Наук. Коли зважити на труднощі і перешкоди, дві війни, що приносили руїну на всякому полі людської діяльности, заборони, а навіть ліквідацію його сильнішими руками, то треба подивляти його провідників, членів, науковців і співробітників. Велике число неоцінених творів, студій, журналів, непереверщені Записки — це скарб, що його виконало Товариство для добра нашого Народу, національної свідомости і наукового місця серед світової науки.

Дякуємо Богові за ці здобутки, за ту силу, якою є наука для Народу і за те, що [illegible] при помочі Товариства серед нас у важкі часи нашого відродження. Їхаю і молю Бога, щоб Товариство за свою працю і заслуги одержало свою нагороду у вільному часі, для якого волі, слави і правди воно трудилось весь час свого існування.

Благословення Господнє на Вас!

+ Йосиф
Патріярх і Кардинал

Високоповажаний Пан
Проф. [illegible]

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ МИТРОПОЛИЧИЙ ОРДИНАРІЯТ У ФІЛАДЕЛЬФІЇ
Злучені Стейти Америки
617/83 О
Please refer to this number in your reply

UKRAINIAN CATHOLIC ARCHDIOCESE
[illegible] North Franklin Street
PHILADELPHIA, PENNSYLVANIA [illegible]
United States of America

6. червня 1983

Слава Ісусу Христу!

Хвальне
Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗСА
Високоповажний Пан
Проф. д-р Ярослав Падох — Голова
Ню Йорк, Н. Й. ЗСА

Високоповажний, Дорогий Пане Голово!

Щиро дякую Вам за лист, за запрошення стати почесним членом Вашого ювілейного Комітету й та прибути до Ню Йорку 5-го листопада ц.р., щоб взяти участь во Вашому ювілейному Торжестві.

Я високо ціню наукову діяльність Наукового Товариства ім. Шевченка. Це заслужене наукове Товариство створено 11 грудня 1873 р., у Львові, як базу вільного розвою української літератури й науки. В 1893 р., реорганізоване за зразком західно-европейських наукових установ з метою стати зasновником Академії Наук. Завдяки високопоставленій науковій праці Товариство набуло всеукраїнського значення й престижу й розбудовано його у фактичну Академію Наук. Товариство здобуло передове місце у національному й культурному розвитку українського народу. Створено умови наукової праці для молодих науковців. Члени Товариства брали участь у наукових конгресах і з'їздах обмінюючись виданнями з науковими установами усього світу. Товариство обєднувало широкі кола українських і чужоземних науковців. "Записки" Наукового Товариства ім. Шевченка стали репрезентативним органом усієї української науки.

В 1947 р., діяльність Товариства відновлено у Німеччині. Сарсель [illegible] Парижу став центром видання Енциклопедії. А згодом в 1955 році Відділи в країнах нашого поселення перетворено у автономні крайові Товариства.

Ви продовжуєте світлу діяльність вільної української науки. Бажаю Вам успіху у цьому й з цілого серця благословлю Вашу працю для добра українського народу.

Радо приймаю запрошення стати членом почесного Комітету. Нажаль мої обов'язки не дозволяють в дні 5-го листопада прибути на Ваше Торжество.

Пересилаю Вам і усім членам Товариства Архиєрейське благословення.

Нехай Божий мир завжди буде з Вами.

+ Стефан
Архиєпископ-Митрополит

DIOCESE OF STAMFORD
161 GLENBROOK ROAD
STAMFORD, CONNECTICUT 06902 (203) 324-7698

2-го квітня 1983.

Слава Ісусу Христу!

Високоповажаний Пан
Д-р Ярослав Падох
Президент
Головної Ради НТШ і АНТШ
Ню Йорк, Н.Й.

Високоповажаний Пане Президенте!

У відповідь на Ваше особисте запрошення і письмове Генерального Секретаря ГРНТШ, стати членом Почесного Комітету для відзначення 110-тої річниці діяльности НТШ, я радо приймаю Ваше запрошення.

Я високо ціню довголітню працю і досягнення Членства НТШ для української науки.

Для Українського Народу, наука це один із підвалин державного будівництва і поруч [illegible] до етично-моральні принципи, є необхідною складовою частиною його життя, як і кожної культурної нації.

[illegible] НТШ має для Українського Народу неоцінені заслуги. Дуже важним є участь Членів НТШ в різних міжнародних Конгресах.

Мені було приємно довідатись від Вас, що НТШ в Америці набуло репрезентативної ролі, де буде можна провадити успішніше наукову працю, маючи вигідне приміщення для бібліотеки й архіву.

І з щирого серця благословлю працю НТШ і з нагоди його Ювілею, пересилаю Управі і всьому Членству НТШ моє [illegible]

Архиєрейське Благословення

+ Василь
Єпископ Стемфордський

Rev. I. Muzyczka
Via Boccea, 478
00166 ROMA

[illegible]

Пересилаю [illegible] щиро дякую [illegible] за сповіщення про [illegible] в листопаді. [illegible] участи [illegible]. [illegible] всі [illegible] за великі труди [illegible] нових дослідників [illegible] оба якорі [illegible] належне [illegible] у вільному часі.

З пошаною [illegible]
[illegible] відданості
І. Музичка

[illegible] нісельти [illegible] запрошення для співпраці для наукового [illegible] з нагоди [illegible] нашої [illegible] Членів [illegible], які погодились би передати свої праці для такого збірника, щоб [illegible] по спромозі.

Ukrainian Orthodox Church of U.S.A.
MOST REVEREND MSTYSLAV S. SKRYPNYK
Archbishop of Philadelphia and Metropolitan of The Ukrainian Orthodox Church of the U.S.A. and Diaspora

P.O. Box 495
South Bound Brook, N.J. 08880
Tel.: 201 - 356-0090

15-го червня 1983

До Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці
на руки ВП Голови д-ра Ярослава Падоха
в Ню Йорку

Високоповажний Пане Голово і всі достойні члени Управи НТШ!

Від щирого серця і з найбільшою приємністю пересилаю свій привіт Вашому Науковому Товариству.

Від моїх студентських і вояцьких днів знаю про існування Наукового Товариства імени Шевченка, як фортеці української науки. Воно постало завдяки видатній матеріяльній допомозі наддніпрянських меценатів і за головування в НТШ професора Михайла Грушевського була золота доба тієї Вашої і спільної нашої наукової установи, Товариства імени Шевченка. За цей соборницький характер НТШ, який зберігається по нинішній день, треба особливо вшанувати цю найстаршу і довгий час єдину нашу наукову установу. Я високо ціню Вашу працю, Ваші "Записки НТШ" і всі інші Ваші наукові твори, які можуть появлятися тепер тільки тут, на цій вільній землі.

Я дуже радий, що провід Вашого Товариства познайомився з Осередком Культури у Бавнд Бруку та що особливо сподобалась Вам влаштована там бібліотека. Я надзвичайно радий би співпрацювати в науково-видавничій праці та у збагачуванні наших бібліотек і архівів разом із Науковим Товариством імени Шевченка. Тішуся і гратулюю Вам, що співпрацюєте з усіми іншими нашими науковими установами на американському континенті і поза ним. Запевняю Вас про свою найщирішу прихильність до Наукового Товариства імени Шевченка і всіх, що його очолюють та в ньому працюють.

Хай Господь благословить Вашу працю і надалі, як і моє благословення з Вами.

+ Мстислав

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ МИТРОПОЛИЧИЙ ОРДИНАРІЯТ У ФІЛАДЕЛЬФІЇ
Злучені Стейти Америки
Please refer to this number in your reply

UKRAINIAN CATHOLIC ARCHDIOCESE
[illegible] North Franklin Street
PHILADELPHIA, PENNSYLVANIA [illegible]
United States of America

22 червня 1983

Слава Ісусу Христу!

Хвальне Товариство
Наукове Товариство ім. Шевченка
Вповажний Пан проф. д-р Ярослав Падох, голова
у Ню Йорку

Високоповажний, Дорогий Пане Голово!

Щиро дякую Вам за Ваш лист з 12 червня ц.р. й за запрошення прибути до Вас до Ню Йорку 5-го листопада 1983 і взяти участь у Торжествах, які Ви запланували у звязку з науковим конгресом та посвячення нового дому закупленого для Вашого Товариства — цієї заслуженої наукової Установи.

Нажаль мої обов'язки і намічений план праці не дозволяють мені в тому часі бути разом з Вами.

Я високо ціню працю Товариства ім. Шевченка, тому радо приймаю Ваше запрошення стати членом Вашого почесного ювілейного комітету.

Наука, якій служить Наукове Товариство ім. Шевченка і для розвою якої віддано працює служить Правді, яка розвивається завдяки розумові й свобідній волі людини. Правда науки була і є згідна з відвічними Правдами об'явленими нам Господом, що їх людина, як розумна істота пізнає. Саме ця наука в Україні жорстоко переслідувана в умовах насильно накиненого атеїзму. Вона там приневолена мовчати. В тому часі на Вас Боже Провидіння накладає превеликий обов'язок служити правдивій науці для добра українського народу. Ви віддано сповняєте це завдання й тому я зі щирого серця бажаю Вам успіхів і Божого благословення.

Нехай Господь благословить Вас щедрими небесними дарами, а Божий мир нехай буде завжди з Вами.

+ Роберт Москаль
Єпископ-помічник
Філядельфійського Митрополита

УКРАЇНСЬКИЙ ВІЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
UKRAINISCHE FREIE UNIVERSITÄT — UKRAINIAN FREE UNIVERSITY
Pienzenauerstr. 15, 8000 München 80 — Telefon 98 69 28

[illegible] травня 1983 р.

До Ви[illegible] Президії
[illegible] Комітету для відзначення
110-річчя Наукового Товариства ім. Т. Шевченка
Ню Йорк

Високоповажані Пані й Панове!

Щиро-сердечно вітаю нашу ідею відзначення світлого ювілею 110-річчя існування й успішної ді[illegible] найстаршого Наукового Товариства, як це й зокрема [illegible] форми у виді наукового Конгресу, урочистого бенкету й насамперед відкриття нового будинку, як [illegible]. Складаю з того приводу вислови теплих гратуляцій за дотеперішню дію, як теж побажання успішного продовження активности — від мене особисто та від імені Українського Вільного Університету і Наукової Ради Товариства Сприяння Українській науці. Саме на терені то[illegible] Ради [illegible] тісна [illegible] співпраця УВУ [illegible] роками [illegible] тримати Товариство [illegible] кризи [illegible] його ді[illegible] серійних Записок Т-ва Сприяння у поважнім [illegible] українознавства, [illegible] у починах, плянуванні та їх зді[illegible] чинників Федеральної Німеччини та [illegible] країни, які [illegible] позитивно відзначали [illegible] української науки у житті української діяспори у вільному світі.

[illegible]

[illegible] Т-ва, але тим більше заслужена наша [illegible] тривалою!

[illegible]

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ, Інк.
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.
P.O. Box 17a ■ 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303
Telephone: (201) 451-2200, N.Y. Line (212) 227-5250-1
1894 1983

Джерзі Сіті, 2 червня 1983 р.

Вельмиповажаний Пан
проф. д-р Ярослав Падох,
голова Наукового Товариства ім. Шевченка
Ню Йорк, Н.Й.

Вельмиповажаний Пане Голово!

В імені Українського Народного Союзу просимо Вас прийняти та передати членам очолюваного Вами Наукового Товариства ім. Шевченка наші сердечні гратуляції та найкращі побажання з нагоди 110-річчя Вашої найбільше заслуженої для Української Правди і Української Справи наукової установи.

Вітаємо Наукове Товариство ім. Шевченка з його 110-річчям тим сердечніше ще й тому, що саме воно стоїть на сторожі ідеалів Правди і Волі нашого спільного патрона — Тараса Шевченка — то для здійснення яких трудиться з таким знаменитим успіхом, співпрацюючи дуже часто для цих цілей з нашим Українським Народним Союзом.

Непроминаючими вартостями тісної співпраці НТШ з УНС в останніх десятиріччях є такі досягнення, як здвигнення пам'ятника нашому патронові Тарасові Шевченкові у Вашінгтоні та публікація двох томів англомовної Енциклопедії Українознавства.

У 110-ту річницю заснування НТШ та його безперервних зусиль наукою доказати і обстояти Шевченківську Українську Правду, бажаємо йому і всьому нашому українському народові діждатись перемоги тієї Правди, діждатись "свого Вашінгтона з новим і праведним законом"!

З глибокою пошаною до Вас,
Іван О. Флис
головний предсідник УНС

СОЮЗ УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ „ПРОВИДІННЯ"
ЗАСНОВАНИЙ У 1912 Р.
817-19 N. FRANKLIN STREET PHILADELPHIA, PA 19123

5-го червня 1983 р.

Слава Ісусу Христу!

Хв. Управа Т-ва ім. Шевченка
на руки голови
д-ра Ярослава Падоха
Ню Йорк, Н.Й.

Хвальна Управо!

З великою приємністю ми прийняли Ваше повідомлення, що наша найстарша наукова інституція НТШ незабаром відзначить 110-річчя свого існування.

Союз Українців Католиків "Провидіння" в Америці, найсердечніше вітає НТШ з його ювілеєм і бажає цій науковій установі якнайкращого розвитку в майбутньому.

Всі наукові інституції, зокрема найстарша НТШ, звершують велику роботу. Їх дотеперішні досягнення заслуговують на повну підтримку. Своїми працями, вчені об'єднані в НТШ, голосять вільному світові правду про Україну і вносять великий вклад в світову науку. Це я[illegible] ми високо оцінюємо.

Ще раз найсердечніше вітаємо нашу найстаршу наукову установу НТШ і бажаємо їй дальшого розквіту на добро всієї нашої спільноти.

За Екзекутиву "Провидіння"
о. шамб. Стефан Чомко — гол. предсідник
інж. Ігор Смолій — гол. секретар

UKRAINIAN WRITERS' ASSOCIATION IN EXILE "SLOVO"
ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ В ЕМІГРАЦІЇ «СЛОВО»
2 East 79th Street
New York 21, N. Y.

15 червня 1983

До Президії
Наукового Товариства імені Шевченка
в Нью Йорку

на руки Президента
д-ра Ярослава Падоха

Президія Об'єднання Українських Письменників в еміграції "Слово" враз з усім своїм членством вітає найстаршу українську наукову установу — Наукове Товариство імені Шевченка зі славним стодесятиріччям і бажає нових успіхів у діяльності для збереження і поширення української науки як теж успішного переведення наукового конґресу.

За Президію ОУП "Слово"

Проф. Григорій Костюк — Почесний голова
Др Остап Тарнавський — Голова

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНС ЗОКРЕМА ВІТАЄ...

Головний Уряд Українського Народного Союзу на закінчення своїх річних нарад, що відбулися в червні ц. р. на Союзівці, схвалив привітання для Українського Народу, для Парляментів і Урядів своїх країн, ЗСА і Канади, для Ієрархів і Проводів наших Церков та наших суспільно-громадських установ і „зокрема привітав нашу найстаршу українську наукову установу — Наукове Товариство ім. Шевченка з нагоди його 110-річчя", закликаючи своїх членів „активно включатися в усі акції для відповідного відзначення цього ювілею".

Нова адреса НТШ:
Shevchenko Scientific Society, Inc.
63 Fourth Avenue
New York, N. Y. 10014

Ювілейні Комітети НТШ

Почесний Ювілейний комітет

Для відзначення 110-річчя Наукового Товариства ім. Шевченка і його праці для українського народу й науки постав Почесний комітет до якого були запрошені:

Блаженніший Кардинал Йосиф, Патріярх Помісної Української Католицької Церкви і почесний член НТШ;

Блаженніший Мстислав, Митрополит Української Православної Церкви і почесний член НТШ;

Професор **Володимир Кубійович,** основник і головний редактор Енциклопедії українознавства, голова Европейського НТШ і почесний член НТШ;

Високопреосвященніший **Архиєпископ Стефан,** Митрополит Української Католицької Церкви в ЗСА;

Високопреосвященніший **Архиєпископ Стефан,** Митрополит Католицької Церкви Візантийського обряду;

Високопреосвященний **Владика Марко,** Архиєпископ Української Православної Церкви в ЗСА;

Високопреосвященний **Владика Константин,** Архиєпископ Чикагівський;

Преосвященніший **Владика Василь Лостен,** Єпископ Стемфордський;

Преосвященний **Владика Іннокентій,** Єпископ Чикагівський;

Преосвященний **Владика Роберт,** Єпископ-помічник Філядельфійський;

Пастор **Володимир Боровський,** генеральний секретар Українського Євангельського Об'єднання;

Мгр **Іван Базарко** — президент СКВУ;

Д-р **Іван Флис,** головний предсідник Українського Народного Союзу; **Іван Олексин,** головний предсідник Українського Братського Союзу; о. **шамб. Стефан Чомко,** головний предсідник Союзу Українців Католиків в Америці „Провидіння", **Проф. Юрій Шевельов,** президент Української Вільної Академії Наук в ЗСА; Проф. **Омелян Пріцак,** директор Українського Наукового Інституту Гарвардського університету; **Проф. Мануїл Лупул,** директор Канадського Інституту Українських Студій; **Проф. Володимир Янів,** ректор Українського Вільного Університету; **о. проф. Іван Музичка,** ректор Українського Католицького Університету; редактор Євген **Зиблікевич,** директор Східньоевропейського Інституту ім. В.Липинського; Проф. **Любомир Винар,** голова Українського Історичного Товариства; **Проф. Павло Магочі,** керівник Катедри українознавчих студій Торонтонського університету; **д-р Михайло Марунчак,** голова Української Вільної Академії Наук у Канаді; **Іванна Рожанковська,** голова Союзу Українок Америки; **д-р Остап Тарнавський,** голова Об'єднання Українських Письменників „Слово"; **Михайло Черешньовський,** голова Об'єднання Українських Мистців в Америці; д-р **Богдан Цимбалістий,** голова Українського Музею в Ню Йорку; **Теодор Джус,** президент Українського Інституту Америки; **Володимир Назаревич,** екзек. віцепрезидент УІА; **Евстахія Гойдиш,** голова Крайової Пластової Старшини в ЗСА, д-р **Олександер Білик,** голова ЗУАДК; радник **Богдан Ластовецький,** голова Т-ва „Самопоміч"; **д-р Мирослав Малецький,** голова Братства І. Дивізії УНА; сотник **Йоахим Вишневецький,** голова ОбВУА; д-р **Богдан Лончина,** голова Світового Т-ва за патріярхальний устрій ПУКЦ; д-р **Мирослав Коленський,** голова Українського Лікарського Товариства П.А.; д-р **Петро Попович,** голова Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів в Америці; **інж. Юрій Базилевський,** голова Товариства Українських Інженерів Америки; **Ред. Ольга Кузьмович,** голова Союзу Українських Журналістів в Америці; інж. **Дмитро Григорчук,** голова Централі Українських Кооператив Америки, д-р **Ярослав Падох;** в.о. голови Т-ва Українських Правників; **д-р Любомир Винар,** голова Українсько-Американської Асоціяції Університетських Професорів; **д-р Дмитро Штогрин,** голова Товариства Українських Бібліотекарів в Америці; **Проф. Осип Андрушків,** колишній президент Головної Ради НТШ; **д-р Володимир Мацьків,** колишній президент Головної Ради НТШ; **д-р Ярослав Падох,** президент Головної Ради НТШ і голова НТШ; **Проф. Василь Ленцик,** генеральний секретар Головної Ради НТШ; **д-р Богдан Стебельський,** скарбник Головної Ради НТШ і голова НТШ в Канаді; **д-р Роман Микитович,** голова НТШ в Австралії.

Діловий Ювілейний Комітет

Голова: д-р **Роман Осінчук,** заступники голови: д-р **Степан Ворох,** член АНТШ; **ред. Іван Кедрин-Рудницький,** голова Контрольної Комісії АНТШ; **д-р Василь Лев,** заступник голови АНТШ; **д-р Григор Лужницький,** заступник голови АНТШ; д-р **Олекса Біланюк,** член управи, **д-р Василь Ленцик, ген секретар; д-р Юрій Старосольський,** член управи АНТШ; **д-р Микола Чировський,** член управи АНТШ. Секретарі: **ред. Ольга Кузьмович,** адміністративний секретар АНТШ; д-р **Василь Калинович,** член управи АНТШ; **д-р Богдан Коваль,** директор канцелярії АНТШ.

Комісії Ділового Комітету

1. Комісія наукового конґресу

Голова: д-р Леонід Рудницький, науковий секретар АНТШ; Члени: д-р Василь Маркусь, директор Історично-Філософічної секції; д-р Василь Лев, директор Філологічної секції; д-р Роман Осінчук, директор Хемічно-біологічно-медичної секції; д-р Володимир Петришин, директор Математично-фізичної секції; д-р Петро Стерчо, директор Секції Історії України, д-р Григорій Грабович, голова Комісії Шевченкознавства; д-р Франко Сисин, діючий заступник директора ІФС; д-р Іван Головінський, заступник голови АНТШ; д-р Марта Богачевська-Хом'як, дійний член АНТШ; д-р Наталія Пазуняк, дійсний член АНТШ.

2. Фінансова Комісія

Голова: д-р Степан Ворох; заступники: мец. Роман Гуглевич, проф. Наталія Пазуняк; мгр Володимир Рак; секретар: д-р Богданна Свистун-Рівес; члени: проф. Юрій Старосольський, голова Осередку НТШ в Вашінгтоні, проф. Богдан Романенчук, голова Осередку НТШ у Філядельфії; проф. Мирослав Семчишин, голова Осередку НТШ у Чікаго; проф. Богдан Лончина, голова Осередку НТШ у Ню Йорку; проф. Тарас Антонович, голова Осередку НТШ у Клівленді; Інж. Степан Куропась — Чікаго; д-р Антін Жуковський — Дітройт; д-р Володимир Базарко — Клівленд; д-р Михайло Логаза — Сиракузи; д-р Іван Кіндрат — Рочестер; д-р Роман Топольницький — Боффало; д-р Ронам Кравчук — Нюарк, Н.Дж.; д-р Любомир Кузьмак — Нюарк, Ню Дж.; д-р Тарас Шеґедин — Кренфорд, Н.Дж.; проф. Михайло Цяпка — Нюарк, Н.Дж.; д-р Роман Кисілевський — Блюмфілд-Монтклер, Н. Дж.; д-р Володимир Бараненький — Мейплвуд, Н. Дж.; дир. Маріян Коць — Джерзі Сити, Н.Дж.; д-р Борис Филипчак — Пассейк, Н.Дж.; мгр Іван Р.Костюк — Трентон, Н.Дж.; д-р Богдан Робак — Ірвідґтон, Н. Дж.; д-р Юрій Кишакевич — Пітсбюрґ, Па.; д-р Богдан Худьо — В.Орендж, Н.Дж.; д-р Іван Дідюк — Бостон, Масс.

3. Комісія пресова

Голова: ред. Антін Драган, член управи АНТШ. Члени: ред. Іван Кедрин-Рудницький, голова Конт-

(Закінчення на стор. А-4)

НТША ПОТРЕБУЄ ЧВЕРТЬ МІЛЬЙОНА ДОЛЯРІВ НА СПЛАТУ БОРГУ ЗА ДІМ

д-р Роман Осінчук,

НОВИЙ ДІМ НТШ

ЯК ДІЙШЛО ДО КУПНА ДОМУ

Справа дому Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці була журбою нашої спільноти від початку заснування цього товариства 35 років тому.

На зборах перших трьох членів НТШ та кількох новоприбулих громадян, зацікавлених справами НТШ, на пропозицію проф. М. Чубатого схвалено заснувати НТШ в Ню Йорку. Тоді теж обрано першу Управу Т-ва в особах: проф. М. Чубатий — голова, д-р мед. Роман Осінчук — секретар та о. сов. Л. Чапельський — скарбник.

НТШ тимчасово примістилось в домівці УККА при Черч вул. в Ню Йорку. Там теж містилось видавництво англомовного журналу „Український Квартальник", редактором якого був проф. М. Чубатий.

Щоби розгорнути наукову працю, виникла потреба купна дому, де могла б приміститись управа товариства, де могли б відбуватись сходини вчених та наукові конференції і, зокрема, де можна було б розбудувати та примістити наукову бібліотеку, з якої могли б користати українські та чужинецькі вчені.

Перший раз про потребу дому НТШ, чи — як проф. Чубатий говорив — Дому Української Культури, Управа НТШ заговорила на засіданні 23 червня 1948 р. Від того часу справа набуття дому була постійною журбою членів Управи, аж врешті заходами проф. Чубатого дійшло до купна дому при вул. 13-ій під числом 302-304 Вест та 8-ій Евеню в Ню Йорку. Треба висловити признання першому голові НТШ проф. М. Чубатому за його наполегливі старання у придбанні грошевих фондів від наших громадян на купно дому та за те, що зумів переконати провід УККА, щоби відкладати деяку кількість гроша на закуп цього Дому Культури.

З розвитком нашого суспільства та діяльности НТШ той дім не міг задоволити українську громаду та український науковий світ. Віддаленість дому від українського середовища та бідний його вигляд в ніякій мірі не міг репрезентувати українську вільну науку та заслужене Наукове Товариство ім. Шевченка серед своїх, а ще менше серед чужих. Тому потреба придбання відповіднішого більшого приміщення почала виринати наново на засіданнях Управи НТШ.

Зближаючись до 30-ліття заснування НТШ А, на засіданні Управи 8-го травня 1976 р. під головуванням проф. О. Андрушкова в його останньому році головування, покликано до життя Комісію купна дому в складі: д-р Р. Осінчук — голова, д-р П. Богданський — заст. голови, д-р П. Ґой — секретар та д-р Я. Падох — правний дорадник і члени д-р М. Вацик, адв. Р. Гуглевич, д-р Е. Жарський, д-р В. Лев і д-р Р. Нестерчук.

Ця комісія повела енергійні пошуки за новим домом, беручи до уваги територію з українським поселенням, де приміщені українські громадські та кооперативні установи, і доступність до будинку старших громадян, що мають зв'язок з НТШ.

По виборі на голову НТШ А д-ра Я. Падоха весною 1977 р., справа купна дому ще більше зактуалізувалася. Сам Голова НТШ, разом з головою комісії купна дому д-ром Р. Осінчуком, присвятили тій справі особливу увагу. Управа НТШ А визначила навіть територію, на якій належить шукати дому. Протягом понад шістьох років ми оглядали з метою купна 27 будинків, перевіряючи поємність приміщень, пивниці та пертрактуючи за ціну. В цих пошуках, крім д-ра Осінчука, брав участь голова НТШ д-р Я. Падох, досить часто з його дружиною д-р Іриною Падох, а деколи теж з членами Управи, як д-р В. Калинович, п. Саляк, проф. Кучер, д-р Кебало, а нерідко і ред. І. Кедрин. Деякі доми комісія оглядала кілька разів.

Вкінці, особливо в останніх двох-трьох роках, наша увага зосередилась на двох будинках, а це польської національної церкви на вулиці Ст. Маркс, між 1-ою та 2-ою евенями, і на будинку великої антикварні на 4-ій евеню, число 63, що був власністю якоїсь корпорації та був дорожчий від церкви. Будинок церкви, парохом якої був єпископ поляк, мав заледве одну кращу залю, в якій була церква, та меншу дуже низьку залю у високому підвалі. Зате не було відповідної пивниці. На горішніх поверхах були малі кімнати. Очевидно, він вимагав великої перебудови. Йшли довгі дворічні пертрактації з єпископом тієї церкви, що постійно підносив ціну та відтягав остаточне рішення продажу.

У міжчасі самоліквідувалась корпорація будинку антикварні і ми звернули більшу увагу на той будинок, що був завалений книжками. По випорожненні книжок залишалися довгі чотири залі та дві пивниці. Базуючись на опінії наших інженерів, І. Заяця, Р. Рогожі, М. Пежанського і Яроша по розгляді проєктів перебудови для потреб НТШ, з огляду на догідне положення будинку антикварні ми зосередились на купні того будинку при 4-ій евеню. Посередником купна був наш громадянин п. Головай і так прийшло до купна того будинку в січні 1982 р.

Після купна дому переведено довші розмови, як перебудувати той дім на модерне приміщення для НТШ. По уважливих консультаціях з нашими інженерами заключено договір з інж. А. Сумиком для приготування пляну перебудови та затвердження його будівельним урядом міста Ню Йорку. По затвердженні пляну перебудови з докладними специфікаціями, розписано конкурс на кошт перебудови. Пізною осінню 1982 р. Управа НТШ та комісія купна дому, перейменована на комісію перебудови дому, під проводом знову д-ра Р. Осінчука та з участю інженерів Рогожі і Пежанського, проф. В. Калиновича, проф. Кучера, д-ра Кебала і п. Саляка, прийняла найбільш корисну оферту перебудови від нашого громадянина з Йонкерсу Миколи Крумшина. Вкінці, з початком 1983 р. почалася перебудова дому за плянами інж. Сумика та при його постійному догляді.

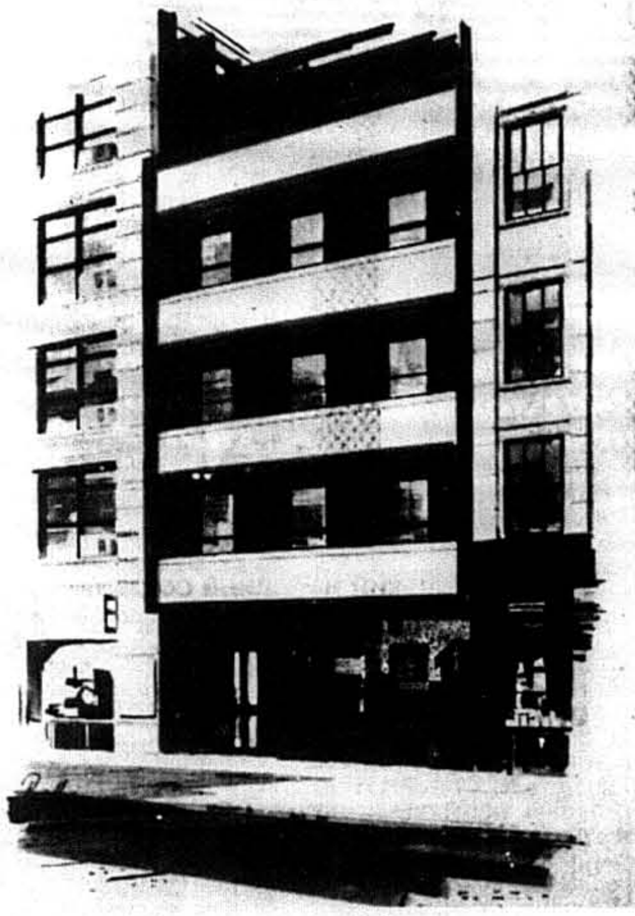
При перебудові поставали неоднократно різні проблеми, які вирішувались корисно та по-громадському. Треба підкреслити, що інж. Сумик ставився до НТШ дуже сумлінно та з великим громадським зрозумінням і старанням надати домові НТШ якнайкращу ужитковість та репрезентаційний вигляд. Це саме треба сказати про контрактора п. Крумшина, який доложив усіх старань, щоб дати домові НТШ якість, витривалість та добрий вигляд. Їм обидвом належиться щире Спасибі.

Так то на нашому „давнтавні" в Ню Йорку виріс ще один, може найкращий дім, Дім НТШ, саме в році відзначення 110-річчя заснування цього заслуженого Наукового Товариства. Дім НТШ своїм зовнішнім виглядом та внутрішньою обстановкою може задоволити вимоги кузні української науки. В ньому врешті знайде показне місце велика бібліотека НТШ із регульованою температурою та вологістю, з простірними конференційними залями та адміністраційними приміщеннями. Він своїм виглядом, своєю доцільною перебудовою, своєю бібліотекою буде притягати наших науковців, як старших, так і надійних молодших, чи навіть чужинців, зацікавлених проблемами україністики, для черпання із архівних та бібліотечних фондів НТШ матеріялів для своїх наукових праць, для ширення правди про Україну.

Дім НТШ стоїть на Четвертій евеню під числом 63, зараз біля площі Астор, української культури, зокрема науки. Але, щоб у цім прегарнім домі можна було намічену діяльність свобідно вести й розвивати, треба наперед сплатити величезні кошти, які під цю пору тягне за собою кожна будова чи перебудова. Треба сподіватися, що наша громада допоможе відважній Управі НТШ сплатити борг, що обтяжує цей новий дім, складаючи щедрі пожертви на ювілейний фонд НТШ — цього найстаршого у світі українського товариства, яке мимо свого віку зберігає молодечу енергію і — відвагу рішень.

серед новозбудованих будинків, в сусідстві архітектурної школи Купер Юніон, поштового уряду, недалеко української католицької школи і церкви та численних українських громадських установ, як Народнього Дому, Кооперативного Банку та ін.

До цього дому легкий доїзд і доступ пішоходам, навіть старшим людям. Для громадян, що віддалені від „давнтавну", цей дім має з усіх боків догідну комунікацію автобусами і підземкою. На нашу думку, українська громада збагатилася справжнім домом

Новий будинок НТШ в Ню Йорку при 63 4-та Авеню після зовнішньої і внутрішньої перебудови, яку за пляном і під наглядом архітекта інж. Августина Сумика виконав будівничий Микола Крумшин.

НТШ ЗАКЛИКАЄ

ЖЕРТВЕННУ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ ДО ПОЖЕРТВ НА СПЛАТУ ДОВГУ ЗА НОВОПРИДБАНИЙ ДІМ І НА ЙОГО ВЛАШТУВАННЯ.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДЯНИ!

У 110-ті роковини свого існування Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці придбало коштом понад півмільйона долярів новий будинок, положений на одній з кращих площ Ню Йорку, у близькому сусідстві української дільниці міста, не без причини відомої в цій багатомільйоновій світовій метрополії як „Мала Україна".

Три цілі поверхи цього модерного будинку, з контрольованою температурою та вологістю, призначені виключно для українознавчої бібліотеки й дуже цінних архівів НТШ, а велика заля та бюрові приміщення запевнять не лише дальший розвиток науково-дослідчої праці Товариства, але й дадуть змогу скріпити існуючі зв'язки з неукраїнським науковим світом та достойно репрезентувати нашу науку у вільному світі.

Кошти набуття будинку й його ґрунтовної перебудови частинно заплачено позичкою з Фонду Миколи й Наталії Данильченків, великих меценатів НТШ і української науки, що вони призначили виключно на видавничі цілі, а частинно позичкою в Українській Федеральній Кредитівці „Самопоміч" в Ню Йорку. Ці обі позички НТШ мусить небаром сплатити. За допомогою в цьому НТШ звертається до цілої нашої Української Громади у вільному світі, бо тільки від неї воно досі одержувало підмогу й може в майбутньому одержати. Сподіємося, що наше найстарше українське товариство, тричі заборонене московським окупантом і раз німецьким, товариство Грушевського, Франка, Гнатюка зможе в дальших десятиріччях продовжувати свою загально-національну працю, а то й її помітно скріпити при допомозі жертвенної Української Громади.

Метою нашої ювілейної збірки є придбати бодай 250,000 долярів, як від українських установ у цілому вільному світі, так і від поодиноких жервенних українських родин і одиниць. Жертводавці, які зложать 1,000 або більше долярів, стануть **фундаторами** нашого Товариства і його ювілейного дому та будуть вписані на почесній таблиці, яка буде приміщена в партеровій залі дому. Крім цього, вони стануть доживотними членами-прихильниками НТШ. Жертводавці, що зложать 500 долярів, стануть **меценатами** НТШ, а які складуть 250 долярів будуть іменовані **добродіями** НТШ. Одні й другі одержать відповідні почесні грамоти з портретом патрона НТШ, Тараса Шевченка.

В надії на щедру, загально-національну жертвенність нашої Громади, свідомої ваги вільної української науки й її історичної місії на шляху до здійснення Шевченківського заповіту волі й державности, НТШ вітає наше Громадянство й дякує за його постійну піддержку протягом одинадцяти десятиріч та прохає й очікує тієї піддержки і допомоги зокрема тепер, у цій виімковій ювілейній потребі.

Ню Йорк, Н.Й., липень 1983.

Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗСА

УЖЕ ВІДГУКНУЛИСЯ

Управа НТШ в Америці з великою вдячністю і радістю проголошує перший список тих наших громадян-патріотів, що вже так щедро відгукнулися на досі ще „тихі" заходи і старання членів очолюваної д-ром Степаном Ворохом Фінансової Комісії Ювілейного Комітетеу НТШ та склали свої щедрі пожертви..

І. ФУНДАТОРИ НТШ А

$16,000.00 — св. п. Лонгин Данилович
$5,000.00 — Український Народний Союз
$2,500.00 — Український Спортовий Клюб — Ню Йорк
$2,000.00 — Український Братський Союз
$2,000.00 Федеральна Кредитова Унія „Самопоміч", Чікаго
$2,000.00 — Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч", Ню Йорк
$2,000.00 — св. п. Василь Дмитренко
$1,500.00 — св. п. Данило Серна
$1,100.00 — Іван Галавай

По 1,000.00

Преосв. Владика Василь Лостен, Єпископ Стемфордський
Т-во Українських Інженерів Америки
Адвокатська канцелярія Флис, Лозинський, Стек
Д-р Роман і Стефа Барановські
Проф. Олекса Біланюк
Д-р Стелан і Оксана Богдановичі
Микола Бойчук
Д-р Василь Вереш
Д-р Степан і Степанія Ворохи
Проф. Степан і Марія Гораки
Стефанія Диба (у пам'ять свого чоловіка св. п. Осипа)
Д-р Іван і Осипа Дідюки
Д-р Константин і Мирослава Кебали
Д-р Іван і Марія Кіндрати
Д-р Роман і Анна Кобилецькі
Мгр Іван Р. і Галина Костюки
„Книга", Видавництво Енциклопедії Українознавства керівник д-р Атанас Фіґоль
Михайло Копцюх
Микола Крумшин
Інж. Степан Куропась
Д-р Мая і д-р Мирослав Літеплили
Семен і Ольга Літепли
Д-р Михайло і Марія Логази
Св. п. Михайло Мельникович
Д-р Петро і Ольга Моцюки
Д-р Ілля Мула
Д-р Іван Новосівський
НТШ в Европі — голова проф. Володимир Кубійович
Д-р Роман і Ліда Осінчуки
Д-р Степан Павлинський
Д-р Ірина і Ярослав Падохи
Михайло Пирський (у пам'ять своєї дружини Анастазії)
Пластова Фундація
Д-р Павло і Дарія Пундії
Мгр Володимир і Анна Раки
Д-р Ліда Савойка
Д-р Віра Савойка
Св. п. Михайло Салдан
Т-во „Самопоміч", Рочестер
Інж. Августин Сумик
Мирон Сурмач
Інж. Роман і д-р Тамара Тимцюраки
Д-р Богдан і Ореста Ткачуки
Д-р Роман і Богданна Топольницькі
Нестор Угера
Український Вільний Університет
Українське Лікарське Т-во Північної Америки
Український Вільний Університет — ректор проф. Володимир Янів
Шевченківська Фундація
Д-р Микола Ценко
Дмитро Бобеляк
Д-р Пилип і Мирослава Демуси
Д-р Роман і Іванна Кисілевські
Д-р Мирослав і Галина Коленські
Д-р Роман і Наталія Кравчуки
Д-р Любомир і Оксана Кузьмаки
Янка Міґоцька (у пам'ять свого мужа д-ра Маркіяна)
Інж. Роман Форостина і мама Олена (у пам'ять батька і мужа Всеволода)
Богдан і Марія Робаки
Д-р Климентій і Ольга Стефанія Рогозинські
Д-р Богданна Свистун-Рівес (у 20-річчя смерти свого батька учителя Петра Свистуна)
Д-р Марія Слиж-Фішер
Д-р Богдан Старух
Д-р Ахіль і Віра Хрептовські
Д-р Богдан і Богданна Худьо
Д-р Осип і Любослава Шандри
Д-р Тарас і Люба Шеґедини

ІІІ. МЕЦЕНАТИ НТШ А

$ 835.00 — Спадок проф. Богдана Стефановича
$ 525.00 — Д-р Стефанія Бережницька (у сторіччя народження свого батька св. п. проф. Михайла Тершаківця)

По 500.00 дол.

Проф. Василь Калинович
Д-р Богдан і мґр Наталія Ковалі
Д-р Степан Котик-Степанович
НТШ в Австралії — голова д-р Роман Микитович
Д-р Григор і Ніна Лужницькі
Д-р Леонід і Ірина Рудницькі
Д-р Мирослав Харкевич
Проф. Дмитро Штогрин
Суддя Микола Шпитко

ІІІ. ДОБРОДІЇ НТШ А

$300.00 — Проф. Іван і Наталія Головінські
$250.00 — Інж. Володимир Онишкевич
$200.00 — Ліда Фарміґа

По 100.00 дол.

Д-р Роман Борковський
Мґр Володимир Ничай
Сильвестер і Катерина Мацкевиці

Разом досі $ 91.710

Нова адреса НТШ:
Shevchenko Scientific Society, Inc.
63 Fourth Avenue
New York, N.Y. 10014

ПАМ'ЯТНИК Т. ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШІНҐТОНІ

З ініціятиви Українського Народного Союзу і при активній співпраці НТШ в Америці (голова НТША проф. д-р Роман Смаль-Стоцький очолював Комітет будови пам'ятника) та зусиллями всієї громади цей пам'ятник здвигнено у 150-річчя народження Шевченка в 1964-му році в столиці З'єднаних Стейтів Америки, названої іменем їхнього основоположника. Свого Вашінґтона з його праведним законом бажав Шевченко для України. За цей ідеал змагається і для його здійснення працює вже 110 років Наукове Т-во ім. Шевченка.

ДЛЯ ПРИКЛАДУ...

Як уже згадано на іншому місці, дотеперішня збірка Ювілейного Фонду НТШ, призначена зокрема на придбання і перебудову репрезентативного нового Дому НТШ, проходила ще без більшого розголосу, переважно особистим порядком поодиноких членів Управи НТШ на чолі з головою проф. д-ром Ярославом Падохом, та членів Фінансової комісії очолюваного проф. д-ром Романом Осінчуком Ювілейного Комітету НТШ, зокрема голови цієї Комісії, д-ра Степана Вороха.

Для характеристики тієї акції друкуємо фотокопії (поменшені) двох листів: одного від віцепрезидента НТШ проф. д-ра Степана Горака до своїх колег, друзів і знайомих, та одного з жертводавців, д-ра Михайла Логази, до голови Фінансової комісії д-ра Степана Вороха.

Листи говорять самі за себе.

SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY, INC.

Червень 1983

До
Приятелів і Знайомих

Вельмишановні і Дорогі Колеги!

Як Вам вже мабуть є відомо з преси Наукове Товариство ім. Шевченка придбало в Ню Йорку нове і гарне приміщення-будинок. Та справді радісна подія є тим для нас всіх відрадною, що в цілості найстарше і найповажніше українське наукове товариство працюватиме у відповідному і репрезентаційному будинку, що не в останню чергу скріпить престиж української спільноти та науки зокрема. Кожний з нас з почуттям задоволення зайде туди і матиме нагоду науково працювати. Та не тільки ми, але і ті, що прийдуть після нас будуть гордитися домом української науки.

Не є для Вас тайницею, що купно будинку, його перебудова для цілей товариства і науки була і є коштовним підприємством. Та і саме продовжування української незалежної національної науки вимагатиме великих сум грошей. Тому саме звертаюся до Вас з проханням зрозуміти важність справи і щиро підтримати тих, що віддано працюють науково для української національної справи. Рішено, що імена [illegible] меценатів будуть записані на окремій "вічній таблиці меценатів," в великій залі, щоб і [illegible] віддавати честь тим, що зрозуміли вагу науки. Меценатами НТШ стануть одиниці, які складуть пожертви в висоті дол. 1,000.00, а добродіями науки і НТШ одиниці, складаючи датки в сумі дол. 500.00. Я вірю, що Ваші імена будуть записані між тими, що діяли і зрозуміли.

Остаюся з висловами дружньої пошани,

Степан М. Горак

Пожертви на НТШ можна відписати з податків і сплачувати протягом трьох літ.

Д-р Михайло Логаза
Сиракюз, Н.Й.

8 липня 1983

Хвальна Головна Управа
Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці
Ню-Йорк -місто
на руки Голови Ювілейної Фінансової Комісії
Вп.п. д-ра Степана Вороха
Нюарк, Н.Дж.

Високоповажаний Пане Докторе і Дорогий Пане Колего!

У прилозі пересилаю на Ваші руки банковий переказ на суму 1000.- дол. як свою і моєї дружини Марії пожертву на сплату довгу за ново-набутий дім НТШа.

Ця сума, на мою спроможність емерита стейтової служби, відносно велика, але вона виходить із мого тестаментального призначення для нашого заслуженого НТШ вже тепер за мого життя, в нагоди 110-річчя Т-ва та з конечної потреби якнайскорішої сплати довгу за ново-набутий дім.

Як звичайний член Т-ва, розумію потребу відповідної власної хати для дії нашого найстаршого Наукового Т-ва і тому радію, що можу причинитись для цієї важливої цілі.

Завдяки жертвенності нашої громади мають свої репрезентативні приміщення інші наші наукові установи у вільному світі, як Осередок Українознавчих Студій у Гарварді, УВУ у Мюнхені, УКУ в Римі, УВАН в Ню-Йорку, то й прийшла черга, щоб наша еміграційна громада в багатій Америці привітала своє найстарше НТШ виявом жертвенности на власний дім з нагоди заслуженого Ювілею.

Свою пожертву посилаю радо, тимбільше, що дають мені приклад мої професійні колеги і друзі д-ри Роман Осінчук і Степан Ворох і сподіюсь багато інших подвижників НТШ-івських ідей.

Високоповажаному Панові Голові і всім членам ГУ НТША сердечно гратулюю з нагоди Ювілею і бажаю ще дальших успіхів у новій хаті!

З пошаною і привітом Вам,
Михайло Логаза

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА У СВОЄ 110-РІЧЧЯ

Як постало...

(Закінчення зі стор. А-1)

ГОЛОВИ НТШ В АМЕРИЦІ

Проф. д-р Ярослав Падох, теперішній голова

Проф. д-р Микола Чубатий, основоположник і перший голова

Проф. д-р. Р. Смаль-Стоцький

Проф. д-р Матвій Стахів

Проф. д-р Осип Андрушків

лькома новоприбулими, скликали збори на день 29-го жовтня 1947 р., на які, крім згаданих уже нас трьох прибули ще запрошені д-р Я.Макарушка, д-р Тиміш Олексіюк, д-р ветеринарії Петро Гладкий, мистець Святослав Гординський та старший віком від усіх адвокат з Волині Микола Багринівський. На цих зборах д-р М.Чубатий 1) поінформував про відновлення НТШ на еміграції, у Мюнхені 30.III. 1947 р., на чолі з д-ром Іваном Раковським, як головою, та д-ром В.Кубійовичем, як секретарем 2) на підставі кількалітніх власних спостережень під час побуту в ЗСА насвітлив невідрадне положення чи ставлення до української проблематики американських наукових та урядових кіл, підкреслюючи широковідому у світі, а навіть в Америці, наукову діяльність і поширення записок НТШ по наукових бібліотеках, та поставив внесок заснувати НТШ в Америці. Цей внесок був підтриманий автором цих рядків та о. Чапельським і схвалений одноголосно. Дальшими двома важними справами обговорення на цих Зборах були а) допомога „ашурансами" та живностевими пачками потребуючим ученим на еміграції в Европі, доказом чого були листи — прохання про допомогу, та б) справа здобуття фондів для переведення намічених чи схвалених справ. На закінчення приявні вибрали одноголосно першу Управу в такому складі: проф. М.Чубатий — голова, д-р Р.Осінчук — секретар та о. Л.Чапельський — скарбник.

По заснуванні Т-ва, себто американського Відділу НТШ, треба було подбати про леґалізацію Т-ва, себто постаратись про чартер, популяризацію Т-ва у ЗСА та придбання фондів на згадані вгорі цілі. На кількох засіданнях, а частіше на зустрічах голови і секретаря та рідше скарбника, приготовані були тези чартеру, затвердженням якого у стейті мав зайнятись адвокат Степан Ярема. Для придбання фондів на цілі НТШ схвалено а) повести збіркову акцію серед деяких громадян в особистих зустрічах та дорогою закликів до громади в часописах, б) шукати спомагаючих членів з річною вкладкою 25 дол., на яких зараз на початку зголосились п. Колодій з Ню Йорку, о. Білон з Ровд Айленду та п. Винничук із Дітройту а пізніше деякі інші, в) принимати на звичайних членів НТШ з річною вкладкою 10 дол. таких, які пізніше, завдяки своїм зацікавленням до наукової праці, могли б бути кандидатами на дійсних членів НТШ. Рішено також затвердити учасників перших Зборів на звичайних членів, крім старшого вже віком адвокта Багринівського. Виготовлено також внески на дійсних членів д-ра Лева Добрянського та Мирослава Сенкуся, тут роджених молодих вчених, та вислано їх подання по переголосуванні до затвердження до НТШ у Европі.

Для популяризації новозаснованого Товариства поміщено декілька статей у „Свободі" та „Америці" і схвалено організувати для громади Ню Йорку академічні вечорі й підготовити „Свято культури". Таке свято з мистецькою програмою та короткими промовами проф. К.Маннінґа (по англійськи) й д-ра Луки Мишуги (по українськи) у першій частині та з двома доповідачами: д-ра Лева Добрянського (в англ. мові) та д-ра Романа Осінчука (в укр. мові) про „положення нашої науки на чужині" в другій частині відбулося в Ню Йорку у Фешен Інституті 25 січня 1948 р. з добрим моральним та матеріяльним успіхом. В часі того свята проф. М.Чубатий вручив проф. Маннінґові із Колюмбійського університету диплом почесного доктора УВУ. Такий самий диплом кілька днів пізніше проф. М.Чубатий вручив проф. Марґолінові в його домі, бо Марґолін не міг прибути на свято. Підготовка свята забрала багато часу проф. Чубатому та д-ві Осінчукові, який саме був у найгарячішому часі приготування до нострифікаційного іспиту в половині лютого 1948 р. Деяку допомогу у підготові свята подав д-р Я.Макарушка. Фінансовий прибуток у сумі дол. 742.00 на ті часи був дуже задовільний та корисний на різні конечні потреби Т-ва та на допомогу для наших науковців.

На черговому засіданні АНТШ, що відбулося 23.6. 1948 р. у приявності усіх трьох членів Управи: проф. Чубатого, д-ра Осінчука та о. Чапельського, вперше була мова про „Дім культури" у Ню Йорку. Саме в тому часі наш фабрикант із Вест Айсліпу, Лонг Айленд, Володимир Джус носився з думкою купити якийсь більший дім для громади Ню Йорку. Чи це мав бути народний дім, чи дім культури, ясного погляду на цю справу не було тоді. Був зорганізований Комітет купна дому під головуванням В. Джуса, до якого увійшов також наш бізнесмен з Ню Йорку Платон Стасюк, деякі громадяни зі старих і нових імігрантів, між ними теж проф. Чубатий та д-р Р. Осінчук. В.Джус не надто звертав увагу на Комітет, чи можливу громадську збірку на дім, бо часто висловлювався, що він радше купить відповідний будинок сам, чи за деякою фінансовою допомогою п. Стасюка. Справа купна дому товклася понад 2 роки без ясної думки що і як купити, а В. Джус, не виявляючи докладно думки, що він хоче купити, цю справу купна дому сам занехав, а може вже тоді мав деякі пляни купна цього дому, що є тепер при 79 вулиці. Проте, ці перші заходи були стимулом для В.Джуса, який хотів залишити по собі щось більшого, як Нар. Дім на давнтавні. Заведені в надіях громадяни Ню Йорку створили дещо пізніше комітет купна Народного Дому, а в НТШ справа „Дому культури" на якийсь час також притихла.

Мало тоді було формальних засідань Управи Т-ва, бо д-р Р.Осінчук, по зложенні нострифікаційного іспиту, вже в лютому 1948 р. почав працювати резидентом у одному шпиталі в Ню Йорку і кожний день та часто що третя ніч були виповнені працею і нічними дижурами, отже часу на формальні засідання було мало. Зате частіші були принагідні зустрічі секретаря з головою Т-ва і саме на таких зустрічах обговорювалися справи. При кінці липня 1948 року заплянували ми відсвяткувати в березні 1949 р. 75-ліття НТШ в Ню Йорку та підготовити святковий комітет разом із головою Об'єднаного Комітету м. Ню Йорку, адвокатом п. Гаврилком. З інших важливіших справ у липні відбуто ширшу нараду з громадою Ню Йорку в справі матеріяльної допомоги НТШ, підшукано громадян-добродіїв і вислано таким чином допомогу 6-тьом ученим, а деяким „ашуранси" на приїзд до ЗСА.

Дещо більше часу забрала голові і секретареві підготовка створення Ювілейного Комітету 75-ліття НТШ та підготовка самого свята, особливо мистецька програма та доповідачі. Тут знову частинно допомагав д-р Я.Макарушка. Рівночасно з підготовкою свята в Ню Йорку, Управа робила заходи влаштувати відповідні свята 75-ліття НТШ в інших місцевостях, як Бруклин, Елізабет, Детройт, Баффало та ще в Ню Гейвені і Нюарку. До позамісцевих міст з доповідями їздили проф. М.Чубатий та д-р Р.Осінчук. У Ню Йорку доповідачами на святі були: проф. Чубатий, проф. Маннінґ, обі доповіді присвячені Шевченкові, а з науковими доповідями іншого характеру виступали проф. Шугаєвський та асс. проф. Сенкусь (в англійській мові). Свято відбулося 13 березня 1949 р. У мистецькій частині брала участь славна наша пяністка Любка Колесса, співаки Марія Лисогір-Полиняк і Осип Стецура, при акомпаніяменті піяністки Олі Дмитрів, та рецитатор Іван Колосів, як також хор під дириґентурою Онуфрика з Ню Йорку. Це свято та інші на провінції мали свій відгомін і значення особливо з боку пропаґанди. Треба ще згадати, що при кінці 1948 р. Управа НТШ поробила внески на прийняття у дійсні члени НТШ проф. Кірконелла, композитора Гайворонського та мистця Св. Гординського і відослала до централі на затвердження їхні подання.

Із важливіших подій у 1949 р. треба віднотувати засідання Управи НТШ, що відбулося 26 червня 1949 р. та на яке прибули запрошені дійсні члени НТШ, що недавно появились у ЗСА, а це професори — Р.Смаль-Стоцький, Окінчевич, Кисілевський, Січинський, Шлемкевич, Лев, Андрушків та Падох. Тоді вирішено а) поширити Управу, запрошуючи до неї професорів Смаль-Стоцького, Окіншевича, Шлемкевича та Падоха і б) створити наукову комісію, до якої входили Чубатий, Смаль-Стоцький та Добрянський. Також рішено створити Освітню Комісію, до якої увійшли Окіншевич, Кисілевський та Мишуга. Управа тоді схвалила почати організувати наукові конференції, видавати „Записки НТШ" та відновити загально-освітні доповіді для ширшої громади.

На двох дальших засіданнях 1949 року поширена Управа розглядала схвалені пропозиції із попередніх засідань та можливості й труднощі, особливо фінансові, для їх здійснення. По ширшій дискусії прийнято також статут Відділу НТШ. Але тоді теж виринула дискусія, чи уважати АНТШ за Відділ НТШ у Німеччині, чи думати про можливість створення в Америці централі НТШ. Ця справа стала ще більше актуальною на Засіданні Управи 25 лютого 1950 року, коли Управа довідалась про перенесення НТШ з Німеччини до Сарселю у Франції. В тих часах деякого загострення дипломатичних відносин між Америкою ра СССР і деякого страху перед новою війною дискусія серед членів Управи була досить жива. Були голоси про створення Централі тут, в Америці, та перевезення сюди бібліотеки і архівів НТШ, інші думали затримати цей сам статус та підождати, а ще інші вже тоді думали про федерацію НТШ-ів у різних країнах утворенням спільних для усіх льокальних НТШ-ів наукових секцій. У зв'язку з поширенням праці НТШ та евентуальним перевезенням сюди бібліотеки, зродилась тоді в друге ідея купна „Дому культури" для НТШ. На двох дальших засіданнях (3 червня і 29 липня 1950 р.) були дискутовані попередні справи та справа видання „Історії НТШ" В.Дорошенка, яку врешті схвалено видати. В тому часі було вже на терені ЗСА 39 дійсних та 40 звичайних членів. Це вже великий гурт вчених, з яких деякі почали працювати в американських коледжах, а в одному з бруклинських коледжів започатковано навіть курс української мови, що його вів проф. Ковалів. Аґенди Т-ва поширювались і праця його секретаря постійно росла. У зв'язку з тим Управа запрошувала молодших тоді членів до помочі. Переходово, особливо в дальших роках, секретарями довше чи коротше працювали д-р Падох, д-р Ленцик та д-р Фединський. У зв'язку з професійною працею в шпиталі та в приватній практиці, д-р Р.Осінчук, перший секретар Т-ва, вніс резиґнацію, мотивуючи її не лише надмірною працею у своїй професії, але також різними громадськими нагруженнями. В липні 1950 р. д-р Р.Осінчук залишив пост секретаря НТШ, проте й дальше залишився активним членом та брав участь у різних управах НТШ, але на менше вимагаючих позиціях. Тоді теж Управа НТШ погодилась з пропозицією голови проф. Чубатого купити якийсь принагідний дім для НТШ та почати розшуки за таким домом на „долині" міста, де осіло найбільше число українців — іміґрантів.

На тому я повинен і закінчити, бо в дійсності на цьому закінчився перший період АНТШ. Від осені 1950 р., з приїздом більшого числа наших науковців та дійсних членів НТШ з Европи, можна вже було вести більше плянову роботу, як з огляду на краще пізнання терену й умовин нової країни поселення, так теж і з огляду на відносно більше число членів, а не як це було на початку перших двох з половиною років, коли вся робота спочивала на двох чи трьох людях та й ще у найтруднішому початковому періоді нашого поселення. У тому часі голова АНТШ проф. Чубатий закупив дім в Ню Йорку.

Тридцять п'ять років тому повстало тут НТШ як перша українська наукова установа, що зрушила з місця наукову думку й працю українських вчених на цій гостинній землі. По якомусь часі повстала теж у Ню Йорку друга наша наукова установа — Українська Вільна Академія Наук — (УВАН). Тридцять п'ять років тому ця перша установа, НТШ, почала ширити наукову правду про Україну на американському континенті. Сьогодні ту правду ширять вже українські наукові інститути в ЗСА й Канади та науковці з молодшого покоління із катедр українознавства чи славістики численних американських і канадських коледжів чи університетів, різними доповідями на всенароних наукових конференціях. Треба радіти що за відносно короткий час українська наука стала тут твердо на позиціях оборони національно-державницьких стремлінь нашої Батьківщини та що започаткувало цей шлях тут новозасноване перед 35-ти роками АНТШ. Українські вчені, як і українська громада, дали багато доказів зрозуміння ваги української науки та потреби існування наукових установ, а зокрема НТШ з її преважливими науковими публікаціями, головно Енциклопедією Українознавства, та інших установ, таких, як УВАН, Гарвардський Інститут Українознавства, УКУ, УВУ та вже досить численних катедр українознавства у різних університетах. Сьогодні у 35-річчя НТШ, заслужену подяку треба зложити українським вченим за їх посвяту й працю у цій ділянці, а українській громаді за її жертвенну піддержку НТШ та української науки.

ДВА ШЕВЧЕНКОВІ...

(Закінчення зі стор. А-1)

у Краю", був ніхто інший, як тодішній секретар Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, разом з тодішнім головою НТШ проф. Михайлом Грушевським та Іваном Франком один із трьох його „китів". На скероване за посередництвом В. Гнатюка прохання УНС та, очевидно, за його порадою і заохотою, УНСоюз привітали тоді такі історичні постаті, як Іван Франко, Панас Мирний, Іван Нечуй-Левицький, Михайло Коцюбинський, Борис Грінченко, Микола Лисенко, Модест Левицький, Олена Пчілка, Ганна Барвінок, Михайло Старицький, Наталія Кобринська, Іван Стешенко, Василь Нагірний, Гр. Коваленко, Михайло Павлик, Микола Вороний, Євгенія Ярошинська та Михайло Лозинський.

Від того часу не тільки ідейний вплив крайового НТШ, але й співпраця, не доконче формальна, між цими двома Шевченківськими товариствами, крайового Наукового Т-ва ім. Шевченка та американського Українського Народного Союзу, безперервно та в різних формах і видах продовжувалася. Можна б перевести велику паралелю між завданнями і працею НТШ в Краю і УНС в Америці, очевидно в ідейному відношенні, бо тоді, як НТШ могло зосереджуватися на науковій діяльності, то УНСоюзові приходилося починати і розвивати цю науку — можна б сказати — від „штуби", від того, щоб сказати більшості своїх членів хто вони такі та вчити їх грамоти.

Нових і вже заавансованих також у науковому відношенні форм здійснювання Шевченківських ідеалів почала набирати праця УНСоюзу під час та зокрема після Першої світової війни, як між українськими поселенцями в Америці опинилася вже і деяка кількість іміґрантів-інтелектуалістів, та як з кожним роком розвивалися і кріпшали зв'язки між українцями в Америці і в Західній Україні. У тому часі, зокрема після вибору на головного редактора „Свободи" в 1933-му році д-ра Луки Мишуги, пізніше дійсного члена НТШ, почали поступово наладнуватися вже і формальні зв'язки між УНС і НТШ. Це сталося зокрема після задуму й ініціятиви д-ра Мишуги щодо англомовного видання однотомової „Історії України" Михайла Грушевського, що і здійснено вже під час війни, в 1941-му році, як цю історію опубліковало під своєю фірмою, але коштом УНСоюзу, видавництво Єйлського університету.

До найтісніших зв'язків і творчої співпраці між цими двома Шевченківськими товариствами, НТШ і УНС, прийшло зокрема після Другої світової війни, вже в перших роках переселювання до Америки українських „скитальців" з Европи. Промовисто свідчить про це д-р Роман Осінчук, один з перших таких переселених з Европи наших скитальців, співосновник та перший секретар Американського НТШ, який у своїй статті „Як „повстало Американське НТШ?", надрукованій на іншому місці у цьому виданні „Ювілейних Вістей", м.і., пише: „Наприкінці січня 1947 року прибув я з дружиною та своїм братом артистом-малярем Михайлом до Ню Йорку. Мої перші кроки були до „Свободи", до гол. редактора д-ра Луки Мишуги... а другі до відомого мені ще зі Львова проф. М. Чубатого..." Як відомо, проф. Микола Чубатий, основоположник і перший голова Американського НТШ, під час війни та в тому часі, як творилося Американське НТШ, був одним з головних співробітників „Свободи", офіціяльного органу УНС.

До тієї найтіснішої і найплідніщої співпраці між НТШ і УНС належить безсумніву підготова та видання у видавництві Торонтського університету двох томів Англомовної Енциклопедії Українознавства. Започатковано ту працю і співпрацю з ініціятиви одного з найвидатніших і провідних членів НТШ, сьогодні його одного з тільки трьох почесних членів, проф. д-ра Володимира Кубійовича, та тодішнього головного редактора „Свободи" і дійсного члена НТШ д-ра Луки Мишуги, гол. предсідника УНС Дмитра Галичина і проф. Кларенса Меннінґа. Повних 19 років — від 1952 до 1971 — тривала ця спільна праця і співпраця, що сама по собі та в багатьох відношеннях могла б служити прикладом і взірцем. Пов'язаність НТШ і УНС у цій монументальній праці віддзеркалена у поданому в книзі редакційному складі: головний редактор — Володимир Кубійович (НТШ), загальний редактор — Богдан Кравців (НТШ-УНС), редактори — Богдан Боцюрків, Всеволод Голубничий, Святослав Гординський, Іван Коровицький, Юрій С. Н. Луцький, Василь Маркусь, Олександер Оглоблин, Валерій Ревуцький, Юрій Старосольський і Василь Витвицький. Завідуючий редактор — Антін Драган (УНС—НТШ), редактори асистенти: Оксана Драган (УНС), Володимир Душник (УНС), Зенон Снилик (УНС), Михайло Сосновський (НТШ—УНС), Софія Янів (НТШ) і Аркадій Жуковський (НТШ). Подано також імена майже сотні авторів, біля поважної частини якихможна подати окреслення (НТШ—УНС). А до цього спільного труду долучується ще понад чверть мільйона долярів коштів видання, що їх виплатив зі своєї каси УНС!

Черговим таким у багатьох відношеннях промовистим свідоцтвом спільної праці та її плянування може послужити „Спільний Протокол" Президії Наукового Товариства ім Шевченка в Америці і Культурної Комісії УНС у справі вшанування пам'яті їх Патрона Тараса Шевченка у 100-річчя його смерти в 1961 році. Для пригадки наведемо цей промовистий Протокол у цілості:

СПІЛЬНИЙ ПРОТОКОЛ

Президії Наукового Товариства ім. Т. Шевченка в Америці і Культурної Комісії УНСоюзу в справі вшанування пам'яті їх Патрона Тараса Шевченка в 100-річчя смерти в 1961 році.

Президія Наукового Товариства ім. Шевченка і представники Культурної Комісії Українського Народного Союзу відбули 29-го січня 1960 року в головній канцелярії Українського Народного Союзу в Джерзі Сіті, Н. Дж. спільні наради в справі належного вшанування пам'яті їх Патрона Тараса Шевченка в 100-річчя його смерти, яке припадає в 1961 році, і в результаті цих нарад винесли такі постанови:

(1) З'єднати свої сили й можливості і докласти всіх зусиль для найдостойнішого і найтривкішого вшанування пам'яті свого Патрона Тараса Шевченка в 100-річчя його смерти в 1961-му році на терені і в рямках їх діяльности.

(2) З цією метою вжити заходів, щоб 1961-ий рік був проголошений для всіх українців у вільному світі ШЕВЧЕНКІВСЬКИМ РОКОМ.

(3) Приєднатись і піддержати кожну добру ініціятиву, що матиме ту саму мету: вшанування пам'яті Тараса Шевченка в 100-річчя його смерти.

(4) Приготовити, видати й поширити спільно популярно-науковий Шевченківський Альманах, передавши зредагування Редакції „Свободи".

(5) Приготовити, видати й поширити спільно для найширшого суспільного вжитку, зокрема для молоді, збірку Шевченкових поезій в українському оригіналі і в англійському перекладі.

(6) У межах своїх можливостей і компетенцій докласти всіх зусиль для скликання і переведення заплянованого на Шевченківський 1961-ий рік світового з'їзду вільних українських науковців.

(7) Докласти всіх зусиль і використати, у межах своїх можливостей, усі обставини і засоби для популяризації імени Шевченка та його ідей в міжнародному, зокрема англомовному, світі.

(8) Докласти всіх зусиль у допомозі здійснення заініційованої УНСоюзом ідеї побудови пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні.

(9) Використати всі свої наукові і організаційні можливості для допомоги Українським Громадам у влаштуванні Шевченківських імпрез на найвищому в межах можливостей культурно-мистецькому рівні.

Джерзі Сіті, Н. Дж., 29-го січня 1960 року.

ЗА ПРЕЗИДІЮ НТШ В АМЕРИЦІ:	ЗА КУЛЬТУРНУ КОМІСІЮ УНС:
Проф. д-р Роман Смаль-Стоцький голова	*Дмитро Галичин* голова
Проф. д-р Василь Стецюк секретар	*Антін Драган* секретар

Ці спільні постанови в більшості спільно здійснено.

Окремо згадаємо ще про одне з найбільших досягнень українства в Америці, поставлення пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашінгтоні. У відношенні до нашої теми чи не найбільшу вимову має склад Екзекутиви Комітету Пам'ятника Шевченкові, до якої входили: президент — проф. д-р Роман Смаль-Стоцький, президент Ради Наукових Товариств ім. Шевченка. Віце-президенти: проф. д-р Юрій Шевельов, президент Української Вільної Академії Наук в ЗСА і проф. д-р Лев Добрянський, президент УККА. Екзекутивний директор — Дмитро Галичин, головний предсідник УНС (а після його смерти в 1961 р. цей найважливіший в праці Комітету пост зайняв його наступник на пості головного предсідника УНС, Йосип Лисогір). Секретар — д-р Ярослав Падох, головний секретар УНС, дійсний член НТШ... (сьогодні президент Ради Наукових Товариств ім. Шевченка і голова НТШ в Америці).

Приклади й докази можна б продовжувати і продовжувати по сьогоднішній день, включно із цими „Ювілейними Вістями", які надруковано „старанням НТШ і коштом УНС".

Цього року 110-літньому НТШ і в наступному році 90-літньому УНС з нагоди їхніх ювілеїв побажати б, щоб ця їхня прикладна і така плідна та творча праця і співпраця продовжувалися і дальше скріплювалися в дусі заповітів та для здійснення ідеалів їхнього патрона, Тараса Шевченка.

ДЕЛЕҐАЦІЇ НТШ ВІДВІДАЛИ ВЛАДИК УКЦ І УАПЦ В ЗСА

Делеґація НТШ під час відвідин і авдієнції у Владики Степана Сулика, у Філядельфії, Митрополита Української Католицької Церкви в ЗСА; На фото, разом з Владикою Митрополитом, члени делеґації НТШ (зліва): проф д-р Олекса Біланюк, ред. Антін Драган, проф. д-р Ярослав Падох — голова НТШ, проф. д-р Леонід Рудницький, проф. д-р Григор Лужницький, проф. д-р Наталія Пазуняк, проф. д-р Петро Стерчо і д-р Василь Калинович.

У зв'язку з підготовкою до відзначення 110- літнього існування НТШ і посвяченням нового дому НТШ в Ню Йорку, що припадає на час святкувань 110-річчя, представники Управи Наукового Товариства ім. Шевченка відвідали в останніх місяцях Митрополита Української Католицької Церкви в ЗСА Владику Стефана Сулика у Філядельфії, Владику Василя Лостена у Стемфорді і первоієрарха Української Православної Церкви в ЗСА і Митрополита Української Автокефальної Церкви Мстислава в Бавнд бруку.

Усі три гостини, в яких взяли участь: д-р Ярослав Падох, голова НТШ в ЗСА і президент Світової Ради НТШ і члени Управи д-р Василь Калинович, д-р Роман Осінчук, проф. Леонід Рудницький, ред. Антін Драган, ред. Іван Кедрин, проф. Іван Головінський, проф. Григорій Лужницький, д-р Василь Ленцик, д-р Наталія Пазуняк, д-р Петро Стерчо і д-р Олекса Біланюк, мали головне завдання запросити наших Владик бути членами Почесного Комітету ювілейних святкувань з нагоди 110-літнього існування НТШ і взяти участь у посвяченні нового дому НТШ в ЗСА, що відбудеться в суботу, 5-го листопада 1983 року.

Владика Митрополит Стефан, у якого делеґація НТШ була в дні 7-го квітня ц.р. і Владика Митополит Мстислав, що його представники НТШ відвідали коротко після молитовних відправ в неділю 15-го травня ц.р. з приводу відмічування 50-річчя Великого Голоду у Бавнд Бруку, як також Владика Кир Василь дали згоду бути членами Почесного Комітету святкувань НТШ і взяти участь особисто у посвяченні нового дому.

О. К.

НТШ СПОМ'ЯНЕ СВОЇХ ВЕЛИКИХ МЕЦЕНАТІВ ДАНИЛЬЧЕНКІВ

Ню Йорк. З канцелярії Наукового Т-ва ім. Шевченка інформують, що в неділю, 14-го серпня, НТШ відповідними церковними відправами спом'яне своїх найбільших меценатів-добродіїв, св.п. Миколу і Наталію Данильченків, які поважний доробок свого життя записали в завіщанні на наукову і публіцистичну діяльність НТШ. Тієї неділі, 14-го серпня, о год. 10:30 перед полуднем о. Калиновський відправить у православній каплиці на Союзівці в Кергонксоні заупокійну св. Літургію за спокій душ св.п. Данильченків. Співатиме хор під орудою проф. Бакума із стейтового коледжу в Ню Полц біля Кергонксону. Опісля на могилі св.п. Данильченків у віддаленому від Кергонксону на приблизно одну годину їзди автомобілем Покіпсі буде відправлена панахида.

Ювілейні...

(Закінчення зі стор. А-2)

рольної комісії АНТШ; ред. Ольга Кузьмович, адміністративний секретар АНТШ, голова СУЖ; ред. Уляна Старосольська, „Наше Життя".

4. Комісія виставки видань НТШ

Голова: д-р Василь Лев, директор бібліотеки. Заступники: д-р Дмитро Штогрин, член Контрольної комісії й голова Бібліотечної комісії АНТШ; члени: д-р Роман Борковський, співробітник бібліотеки й член Бібліотечної комісії, АН ТШ; д-р Андрій Турчин, член Бібліотечної комісії АНТШ.

5. Комісія зустрічі-бенкету

Голова: д-р Ірина Падох. Члени: д-р Ліда Савойка, Нуся Рак, мґр Наталія Коваль, мґр Віра Савойка, Василь Никифорук.

На „Верховині"...

(Продовження зі стор. 1)

таку теплу зустріч і представив усіх спадунів, подавав скільки скоків котрий відбув.

У мистецькій програмі виступали „Волошки": „Намисто", Мистецька Студія Р. Прийми-Богачевської, оркестра „Іскра", солістка Евеліна Белюць при фортепіяновому супроводі Л. Вербицького.

Вечором виступив Танцювальний Ансамбль СУМА „Україна" з Чикаґо, під проводом Степана Бабика, під мистецьким керівництвом Євгена Літвінова, під опікою Ярослава Куляса. Ансамбль виконав ряд танків народних і стилізованих. 40 членів ансамблю „Україна" виявили свою високу клясу танкового мистецтва, що захопило тисячні маси публіки. Оркестра „Соловій" з Торонто виконала низку народних пісень. Після програми до танців приґравали оркестри „Іскра", „Водограй" і „Соловій".

В неділю відбувся третій концерт в год. 2:30 по полудні. Спершу „ Україна" з Чикаґо виконала свою програму. Теж виступали: „Намисто", оркестра „Соловій"

Вкінці І. Олексин подякував всім виконавцям програми та присутнім. Зокрема він дякував У. Стек за підготову фестивалю, Р. Шведові за вміле ведення програми, танцювальним ансамблям „Україна", „Волошки" і Танцювальній Студії Р. Прийми-Богачевської, ансамблеві „Намисто", співачці Е. Белюць, оркестрам „Іскра", „Водограй" і „Соловій" членам Фестивального комітету: Е. Попелеві, Я. Проньковi, інж. П.Салякові, Миколі й Ернестині Богданам, С. Капчакові та всім що працювали щоб обслужити гостей харчами й напитками. Він побажав зустрінутися на Фестивалі в 1984 році.

Р. Швед на прохання організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні повідомив, що Юрій Шухевич звільнений із заслання і треба старатися спровадити його до ЗСА на лікування. Він подякував усім, що підтримували акцію в обороні Ю. Шухевича і заохочував підтримати акцію оборонця Володимира Половчака, адвоката Юліяна Куляса, та підписувати петиції до президента Роналда Реґена у справі голоду в Україні.

На цьому закінчився 8-ий Фестиваль української молоді, що пройшов з великим успіхом. На великій площі були розставлені шатра і столи з виробами українського мистецтва з багатьох ділянок. Були книжки різних видавництв, багато платівок різних мистецьких груп. Багато різнородої кераміки, різних прикрас, текстильних виробів, вишиваних предметів. Було багато харчів і напитків для багатотисячної маси гостей.

Звертали увагу окремі столи організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні та в обороні Володимира Половчака. Багато осіб підписували петиції і складали пожертви на судові кошти оборони В. Половчака.

Один із парашутистів.

ОФІЦІЙНІ ОСОБИ БІЛОГО ДОМУ повідомили в четвер, 21-го липня , що ректор американського університету в Бейруті Дейвид Додж, якого викрали минулого року, був звільнений при допомозі і за старанням сирійських лідерів. Представники Білого Дому відмовилися повідомити подробиці історії викрадення Доджа, але інші офіційні особи заявили, що Додж перебував щонайменше шість місяців в Ірані. Його схопили в Бейруті 19-го липня 1982 року, проіранські шіїтські мусулмани. Вважають, що він спочатку перебував у Сирії, а потім був перевезений до Ірану. Основну ролю у стараннях звільнення Доджа відіграв керівник служби безпеки Сирії молодший брат президента Ассада Ріфаат аль-Ассад.

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ НТШ

Від Редакції: Видавнича діяльність — це одне з головних завдань та один з найбільших доробків 10-літнього НТШ. Багатомовні інформації про деякі із новіших видань НТШ подані в статті під поданим вгорі заголовком, яка була надрукована на спеціяльній „СТОРІНЦІ НАУКОВОГО Т—ВА ІМ.ШЕВЧЕНКА" під редакцією Богдана Романенчука і Леоніда Рудницького в щоденнику „Америка" 17-го червня ц.р. Статтю передруковуємо.

Іван Франко — мистець і мислитель. Збірник доповідей для відзначення 125-річчя народин і 65-річчя смерти Івана Франка. Записки НТШ т. 198, Філологічна секція. Редакція — Евген Федоренко, Ню Йорк, 1981.

Як відомо, франкознавство, це окрема дисципліна в українському літературознавстві, саме в цю ділянку НТШ у ЗСА зробило дуже поважний вклад. Досі виявилися й збірники, присвячені творчості Івана Франка. Це записки НТШ 166, 182, 184 і 198 томи. Саме останній том, що поевився в 1982 (датований 1981) за редакцією Е. Федоренка заслуговує окремої уваги. Крім статтей, написаних українською та англійською мовами, збірник включає теж низку рідкісних фотографій з життя Івана Франка та документи з архіву Віденського університету до історії докторату Івана Франка. Та, мабуть, найбільший вклад тут це переклад англійською мовою поеми Івана Франка „Іван Вишенський", що його виготовив молодий перекладач Роман Орест Татчин, відомий із свого вдалого перекладу Франкових „Панських жартів", що появився в серії „Бібліотека українознавства" НТШ, том 37, 1979 р. До цього перекладу науковий секретар НТШ Леонід Рудницький виготовив вступну статтю — аналізу поеми, і ці дві праці видано разом окремою відбиткою для англомовних читачів — студентів та любителів літератури взагалі.

Із статтей, написаних українською мовою, слід згадати розвідку „Іван Франко і Леся Українка в літературних і громадських взаєминах" Б.Романенчука, нарис „Шлях Івана Франка від літератури до публіцистики" В. Верґана і солідну мовознавчу студію „Західньо-українські елементи в ранній творчости Івана Франка В.Лева.

Англомовні статті в цьому збірнику включають розвідку В. Ящуна про впливи Франкового світогляду на формування його естетичних принципів, огляд Франкової драматургії Л. Рудницького, статтю про Франка і його вплив на слов'янське фолкльорознавство В. Т. Жили, спроба аналізи ритму у ранній поезії Франка Б. Чопика, есей про Франкову прозу В. Барсома і статтю про вклад Франка в ономастику Анни Василенко-Бойцун.

Цей збірник є безумовно цінним вкладом в намагання українських науковців глибше і краще пізнати духовну спадщину велетня західніх земель України — Івана Франка.

Багатство української мови

Між виданнями НТШ в недавньому минулому, може, чи не найважливіший твір є **„Словник синонімів української мови"**, том І, що його зложив Андрій Багмет. На це видання НТШ появилося вже чимало позитивних відгуків та рецензій, між ними дуже похвальний огляд, що його надрукував Дмитро Чуб у журналі „Нові дні" за травень, 1983. Цей дбайливо зредагований словник (редакція Григора Лужницького й Леоніда Рудницького) має 465 сторінок і він є правдивим доказом природного багатства сучасної української мови. Матеріяли до цього словника редактори взяли із сов. журналів „Вітчизна" (Київ, 1959, ч. 2 — 1962, с. 7) і „Україна" (ілюстрований тижневик, Київ, 1969, ч. 2 — 1971, ч. 41, з перервами), де вони були друковані за редакцією М. Рильського й Д. Гринька. В обох журналах друк припинився без жадних пояснень, і можна думати, що саме це багатство української мови, яке так яскраво там виявлене, було причиною нездійснення плянів Андрія Багмета. Мабуть, властьимущі Совєтського Союзу не бажали показати світові ці лексикографічні скарби української мови, яку вони сьогодні насильно нищать.

Слід тут зазначити, що словник А. Багмета не тільки подає синоніми, але й удокументовує їх вжиток в українській мові і тим самим показує як дане слово треба вживати. Крім того, до слів, що мають багато відтінків, додано підгрупи з різними відтінками чи значеннями. Наприклад, до слова „говорити" додано підгрупу „базікати", що має емоційне забарвлення. До неї входить 105 слів. Такі слова як: *говорити, балакати, гомоніти, казати, мовити* — належать до „невтральної групи слів, які лише константують факти людського мовлення". Разом із підгрупами і прикладами з творів та описовими зворотами, синоніми на слово *говорити* займають 8 сторінок друку. Багате також на синоніми слово *іти*, яке має аж 292 синоніми, а слово *бити* — 106.

Виданням праці Андрія Багмета „Словник синонімів української мови" НТШ у ЗСА не тільки дало українському народові невичерпне джерело синонімів і мовних матеріялів, але й зберегло у тривкій формі вартісний плід праці нещасного лексикографа для майбутніх поколінь.

Літературні процеси після другої світової війни. Огляди і вибрані питання української та інших літератур. Записки НТШ т. 195, Філологічна секція, Філядельфія, 1982, 256 ст.

В останнім часі появилася ця книжка — збірник наукових праць, присвячений трьом сеньйорам української науки, які жили колись на терені Філядельфії або в сусідстві і належали до місцевого Осередку праці НТШ. Це найстарший з них Володимир Дорошенко (1879 - 1963), кілька років молодший Михайло Тершаковець (1883 - 1978) та ще молодший Володимир Безушко (1894 - 1980). Всі три походили з 19-го століття і всі три відійшли в інший світ, але за свого життя вони були відомими науковцями і залишили по собі більшу або меншу наукову спадщину. Їх наукова діяльність ще якслід не опрацьована, але в цій книжці читач знайде перші або майже перші відомості про них та про їх наукову працю. Про двох перших написав статті Б. Романенчук, а про третього О. Лужницький. Англійську передмову написав Леонід Рудницький, а українську Б. Николин. Решту статтей про літературу після Другої світової війни написали наші й ненаші дослідники. Про українську літературу писав Б. Романенчук, про польську Ґерґелевіч, про чеську В.Е. Гаркінс, про сербо-лужицьку Гр. Лужницький, про німецьку Леонід Рудницький, про італійську Д.А Ді Марко.

В другій частині книжки вміщені статті на окремі теми. Юрій Перфецький обговорює у своїй статті питання нашої давньої назви Русь, яку англомовні історики неправильно подають як Russia, Russian, замість Rus, Rusian. Це цікава праця; автор доказує, що для такого поширення теперішньої назви Росії на давні часи не має ніякого ґрунту.

В іншій статті — Василь Ящун цікавиться питанням культу св. Миколая в народній і релігійній творчості і приходить до висновку, що св. Микола раніше появився в народній творчості, а потім у релігійній.

Володимир Жила розглядає у своїй статті важливість мітологічної традиції у „Слові о полку Ігоревім" і стверджує, що „Слово" написане було вже в християнських часах, але християнства в ньому ще не багато.

Борис Глинський досліджує впливи французького письменника Еміля Золя на Івана Франка, який не лише писав про цього письменника, але й учився від нього натуралізму. Мирон Новосад шукає ірраціональних і надприродних елементів у творчості українського письменника Михайла Коцюбинського та німецького Теодора Шторма, натомість Елеонора Адамс порівнює того самого Коцюбинського з іншими німецькими письменниками, А. Шніцлером, обидва писали у стилю імпресіонізму. Володимир Карпинич вивчав творчість німецького модерніста Р. М. Рільке і знаходить у нього відгомін побування в Україні, що відбилося в оповіданні „Як старий Тимохвій умирав співаючи". Всі статті в цій частині, крім однієї, написані іншими мовами — англійською, німецькою та французькою.

Володимир Гнатюк. Вибрані статті про народну творчість. На 110-річчя народження 1871 - 1981. Записки НТШ т. 201, Філологічна секція, Ню Йорк, 1981, 288 ст.

Володимир Гнатюк був незмінним секретарем НТШ у Львові протягом чверть століття і був найближчим співробітником Михайла Грушевського й Івана Франка, і за той час пророблв велику наукову роботу в ділянці етнографії й народної творчости. За те його вшанувало сучасне еміграційне НТШ в Ню Йорку у 110-річчя його народження виданням його вибраних праць про народну творчість. Він написав багато інших праць, але окрему увагу присвятив коломийкам, що появилися, на його думку, ще десь у 18 ст. і стали незвичайно популярні в усій Західній Україні, зокрема на Гуцульщині. Деякі дослідники думали, що коломийки постали в місті Коломиї, але на це певних доказів Гнатюк не знаходить, хоч такої можливости не заперечує.

Окрему увагу присвятив Гнатюк і гаївкам, що їх колись співали дівчата коло церкви на Великдень, писав теж колядки і щедрівки, якими почав цікавитися ще в середній школі і записував з думкою колись їх надрукувати. Колядки, на думку Гнатюка, походять ще з-перед татарських часів, може, ще і з давніших. Вони є народного походження і різняться від церковних колядок, які творили духовні особи в 17 - 18 ст. Народні колядки мають переважно світський зміст, хоч і співають про народження Христа.

Варто згадати й про народні казки і байки, що їх збирав і опрацьовував Гнатюк. Казка і байка не те саме, як люди думають ще й сьогодні і змішують їх. Гнатюк пояснює, що казка, це фантастичне народне оповідання — найпростіша форма народної поезії, якої головною ознакою є чудесний елемент, і в казці виступають звичайно люди. Байка натомість змальовує звіринний побут, але ті звірі говорять по-людськи і діють по-людськи.

Варта згадки також його праця про народні вірування в чортів, відьом, мавок, добрих і злих духів та про всяку „нечисту силу", як тоді казали, яка робила багато лиха людям...

Цікаві тут теж оповідання про опришків та опис гуцульської коляди, що його написав був колись гуцульським говором Петро Шекерик Доників. Книжку цю варто не тільки прочитати, але й купити за 15 дол.

Видавничі пляни

Видавнича Комісія НТШ має в пляні видати в найближчому майбутньому такі праці: *Словник кольорів*, що його зложив Анатолій Вовк, альбом *Київ за часів Шевченка*, текст якого приготовив Сергій Крашенніков, і який включатиме унікальні фотознімки із столиці України Києва в 19-му столітті, що їх зберіг Крашенніков; *Історія української культури* Мирослава Семчишина, яку заплянонавано видати в серії „Бібліотека українознавства" — згідно з оцінкою рецензентів, ця праця може служити теж як підручник для середніх і вищих шкіл українознавства. Окремий збірник присвячений бл. п. Миколі Чубатому, великому діячеві української науки, першому голові НТШ у ЗСА. У стані редакції є цінне джерело українського церковного життя в Західній Україні, а саме збірник статтей А. Андроховича, які були видані колись у записках НТШ, але які тепер стали вже недоступні. У підготові до друку є теж Шевченкознавчий збірник, який включатиме доповіді-статті провідних українських шевченкознавців у вільному світі.

Незабаром йде до друку праця В. Кармазина Каковського „*Мистецтво бойківської церкви*".

Рецензії на видання НТШ появляються в українських та американських професійних журналах, а звіт з діяльности Товариства друкується періодично у *Бюлетені НТШ* у ЗСА, як і в американському журналі Nationalities Papers, що його редагує проф. С.Горак.

Крім згаданих праць, є ще ціла низка намічених праць з ділянки історії та теології, якими НТШ плянує відзначити 1000-ліття хрещення Руси-України.

ПОСАДНИК МІСТА НЮ ЙОРКУ Едвард Кач буде тепер мати найвищу платню серед усіх посадників міст в ЗСА. Вона виноситиме 110,000 долярів. Він сам підписав закон про підвищення платні.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

Св. п. Константин Шонк-Русич

По місті Ню Йорку й околиці пронеслася сумна вістка, що в неділю, 3-го липня ц.р., несподівано помер мистець, власник ґалерії і крамниці з мистецькими виробами „Емалія", Константин Шонк-Русич. Він ішов того гарячого дня вулицею, упав, амбулянс забрав його до лічниці, де він того ж дня і помер.

Св. п. К. Шонк-Русич народився 3-го червня 1915 року в місті Житомирі, Україна. На Захід, чи вірніше до Німеччини, прибув під час Другої світової війни, звідки, як і тисячі інших неповоротців-скитальців, переселився до вільної землі Вашінґтона. Тут поселився спочатку в Чикаґо, де після початкової важкої праці на хліб насущний, створив собі легший спосіб заробітку, заснувавши своє власне підприємство — фотографічне заведення, а згодом відкрив мистецьку ґалерію і присвятився мистецтву: почав працювати в ділянці емалії, у якій пізніше мав значні досягнення. У Чикаґо видавав також гумористичний журнал.

Як мистець маляр, а зокрема як емаліст, св. п. К. Шонк-Русич всеціло посвятив себе після переїзду з Чикаґо до Ню Йорку. Тут, у центрі українського Ню Йорку, на сьомій вулиці, відкрив свою ґалерію „Емалія", яка служила йому і працівнею і крамницею мистецьких товарів. В цьому ж місті він мав кілька своїх індивідуальних мистецьких виставок, а також брав участь у збірних виставках українських образотворчих мистців, згуртованих в Об'єднанні Мистців-Українців Америки, якого він був членом. Покійний рівнож влаштовував свої виставки і в інших містах ЗСА — в Дітройті, Філядельфії, Вашінґтоні. Він також влаштовував свої мистецькі виставки в сусідній Канаді, в містах Торонто, Едмонтон, Вінніпеґ.

Бувши працьовитою людиною, св. п. К.Шонк-Русич, крім образотворчого мистецтва, виявляв себе в Ню Йорку також як видавець неперіодичного журналу „Літопис", видав цінну книгу „Україна в листівках" і перевидав вартісну книгу „Українська Дерев'яна Культура", які здобули прихильну оцінку знавців. Крім тих праць, він здав до друку збірник права Княжої Руси-України „Руська Правда", випуск якої зобов'язався довести до кінця його малолітній син Ігор. Покійний плянував перевидати ще пару цінних, рідкісних у вільному світі книг як „Український шрифт" та інші.

К. Шонк-Русич запопадливо збирав і скуповував українські мистецькі та державницькі цінності-документи, з яких плянував заснувати музей. Цей музей Покійний плянував відкрити в Торонто, Канада, куди сподівався переселитися напостійно. Для тієї цілі він уже був навіть винаймив приміщення в Торонто. Одначе, невблагана передчасна смерть не дала йому перевести цей і інші пляни в життя.

Як людина св. п. К.Шонк-Русич був доброго серця, привітний, товариський, він радо допомагав потребуючим і немічним. Живучи в Чикаґо, він багато допомагав св. п. поетові Олесеві Бабієві, що проживав самітньо і в останніх роках знаходився у невідрадних обставинах.

Покійний осиротив ще не повнолітнього сина Ігоря, якого дуже любив і старався вивести його в люди, та засмутив гурт приятелів.

Заупокійну Панахиду відправили 6-го липня ввечері у похоронному заведенні Петра Яреми священики -- православний о. Ткачук і католицький о. Лев з парохії св. Юра; співав невеличкий хор під диригуванням Володимира Вівчарука.

Поховали св. п. К. Шонк-Русича 7-го липня на православному цвинтарі в Бавнд Бруку. Похоронний обряд доконав о. Істочин з церкви св. Андрія в Бавнд Бруку.

І ще один український скиталець-журавель, як співається у пісні, свої крилонька зітер і в чужині помер, не діждавшися повороту на Україну.

Приятель

У боротьбі...

(Продовження зі ст. 2)

про майбутнє України: „Майбутнє України великою мірою залежить від нашого жіноцтва. Коли наше жіноцтво, засвоюючи кращі здобутки всесвітньої культури, буде плекати наші прекрасні традиції, коли буде боронити свою честь, буде найкраще виховувати своїх дітей і творити здорові родини, коли зуміє мудро сполучити громадську працю з інтересами родини, коли триматиме високо прапор релігії і моралі, тоді перед нашим народом відкриються прекрасні перспективи, тоді здійсниться справжнє відродження України".

Пам'яті визначного виховника

Третього липня ц.р., по довгій та важкій недузі, на 54-му році трудолюбного життя, відійшов у вічність св.п. Олександер Пліщук, зразковий муж, прикладний батько й визначний громадянин-виховник. Покійний осиротив дружину Ганну, трьоє дітей — Марійку, Іринку і Михайлика та в Україні стареньку матір, сестру і двох братів; юнацтво СУМА, якому присвятив 25 жертвенних років праці, пронизаної глибоким ідеалізмом і самопосвятою, та українську спільноту в Трентоні й на поселеннях.

Св.п. О. Пліщук, син гуцульської Верховини, народився 1-го квітня в 1929 році у місцевості Лойова, Західня Україна, в патріотичній родині. Батько Покійного, колишній вояк славетної УГА, вірний військовій присязі, невтомно боровся за відновлення української держави і в тому дусі виховував своїх дітей. Щоб успішніше змагатися з окупантом він став членом українського підпілля. Це зробили теж старша донька і молодший син Олександер.

При кінці Другої світової війни на поклик Бойової Управи він пішов у юнацькі лави „Служби Батьківщини". Капітуляція Німеччини застала його в Баварії. Незабаром опинився він у міжнародному „Таборі сиріт", де став членом підпільного відділу ОУН і як зв'язковий в організаційних справах часто навідувався до проводу у Мюнхені.

У 1949 році ЗУАДК виїхав до ЗСА на працю у великому сільсько-господарському підприємстві коло Морисвилл, Па. Невдовзі покликали його на два роки до війська, спочатку у ЗСА, а згодом у Німеччині. Після закінчення цієї служби працював у Дженерел Моторс у Трентоні й там поселився.

В 1953 році включився у діяльність місцевого Осередку СУМА. Став секретарем, а опісля булавним і виховником юнацтва. У висліді його наполегливої праці при Осередку зорганізовано репрезентативний танцювальний ансамбль, що мав дуже успішні виступи перед своєю і неукраїнською публікою. Водночас зорганізував мандолінову оркестру, яка була справжньою прикрасою релігійних і національних імпрез міста. Покійний був великим ентузіястом хорального співу; за його почином створено сумівський хор. При осередку заснував багату книгозбірню, що з неї користався не тільки СУМ, але й ширше громадянство. Зацікавив юнацтво копаним м'ячем, відбиванкою та легкоатлетикою. Спортова заправа сумівської молоді дала їй змогу вирізнити себе на двох українських фестивалях в Трентоні з участю Пласту й ОДУМу.

Це тільки короткий огляд найважливіших виховних успіхів св.п. О. Пліщука, до яких спричинилася його систематична, повна самовідречення праця. Він завсіди знаходив вільний час на громадську діяльність. Своїм автом возив юнацтво на сходини й тренінги та до „Нашої Школи" у Філядельфії. Всі зароблені гроші віддавав на потреби Осередку, а перш усього, організованої молоді. Був членом різних українських товариств і установ — УКК, ООЧСУ, „Самопоміч", УНС, Народна Поміч, довший час виконував обов'язок секретаря місцевого Відділу УКК, і був протягом двох років його головою.

О.Пліщук, не зважаючи на те, що опинився на чужині малолітнім юнаком без батьків, не тільки не вратив принципів, винесених із рідних земель, але згодом понад два десятки років защіплював їх у духовності молодших поколінь, народжених вже на поселеннях.

У 1970 році одружився з українкою, що приїхала відвідати родину в ЗСА. Їхнє зразкове подружжя, сперте на кріпких релігійних і національних основах, вкоротці збагатилося трьома чарівними діточками, яким вони присвячували багато пильної уваги.

Несподівана поважна недуга понад п'ять років безмилосердно підкошувалал життєві сили Покійного, а в останньому році прикувала його до постелі й не давала змоги підтримувати зв'язок із сумівським юнацтвом і радіти своїми діточками. Своєю глибокою релігійністю, патріотизмом і характерністю, готовністю ґожночасно жертвувати українській справі все без різниці віросповідання, політичних переконань і територіяльного походження він здобув собі загальне признання й пошану.

Похоронні відправи 6-го і 7-го липня ц.р. були соборним виявом сердечних почувань української громади до Спочилого. У похоронному заведенні Куча в Трентоні біля домовини стояли почесна стійка членів місцевого Осередку СУМА, студентів університету, прапороносців СУМА, і прапороносці ООЧСУ. В часі Парастасу, що його відправили в екуменістичному дусі о. митрат д-р Василь Макух, парох української католицької церкви св. Йосафата та о. пралат Богдан Желехівський; настоятель української православної церкви Св. Трійці, співав гурт членів колишнього церковного хору (який практично вже довгий час не існує) під вокальним проводом церковних співців Івана Головки та інж. Макара Копаниці, що брали участь у всіх похоронних відправах. Від Крайової Управи СУМА прощав Покійного організаційний референт Федір Олещук, від місцевого Осередку — д-р Михайло Дзюбас. Коло 200 учасників на Парастасі склали щедрі пожертви на фонд для дітей Покійного в сумі 1,700 дол. та на 49 Поминальних Служб Божих.

Чергового дня Заупокійну Літургію відправили о. митрат д-р В. Макух, що виголосив зворушливе прощальне слово,та о. пралат Роман Ривак з Бристолю. Домовину, вкриту українським і американським прапорами, несли колишні вихованці Покійного сумівці.

Похоронено св.п. О. Пліщука на цвинтарі св. Марії в Трентоні. По Панахиді прощав Покійного друг із „Табору сиріт" в Німеччині пластун чорноморець Михайло Кузьма. Жалобною піснею „Видиш, брате мій" соборна українська громада віддала салют одному із кращих синів України.

Поминальна тризна, що її дбайливо приготовили членки ООЧСУ й Батьківського комітету Осередку під проводом Марії Кардаш, відбулася в залі католицької парафії. Тепло згадали Покійного член Управи Осередку Михайло Дзюбас і член Церковного комітету Микола Колодій. Молитвою та піснея „Вічная пам'ять" закінчено похоронні обряди по св.п. О. Пліщуку. Порядком керував у часі всіх похоронних обрядів і відправ культурно-освітній референт місцевого Осередку, Андрій Галайліда.

О. Татомир

„ЕУ — золота...

(Продовження зі стор. 1)

рінковий журнал дає велику кількість відомостей про всі питання, що стосуються ЕУ, та подають у біографіях із світлинами цілу плеяду щедрих жертводавців на ЕУ. Тут же висвітлені і „контроверсійні питання". Проте, хоч в редакції про всі ці речі всім добре відомо, все таки мова під час розмови з д-ром Фіголем сходить побіжно і на справу „переємности УНР — УРСР" і про Великий голод 50 років тому в Україні, що його понад сім мільйонів жертв якраз поминає українська діяспора. В ЕУ подано жертв невірне (половинне)число. Це саме стосується і інших неточностей, яких все таки зникомо мало, як на таке піонерське епохальне діло, яким є Енциклопедія Українознавства. Всі неточності будуть виправлені наприкінці видання у „Доповненні". Це стосується і числа голодових жертв, як і гасел СВУ і СУМ тощо.

Д-р А. Фіголь хоче ще повернутися до своїх відвідин в Едмонтоні та в Чикаго. В Едмонтоні дійшло до повного порозуміння з дирекцією Канадської Фундації Українознавчих Студій і там домовлено з діячами Фундації стосовно її оформлення на всю Канаду. Це якраз великий позитив усієї акції, що Фундація ЕУ існуватиме при Канадській Фундації, вже роками дуже успішній і діяльній. Там,на місці,є люди, на яких радо ЕУ може рахувати, це і адв. Петро Саварин, і Андрій Семотюк та багато інших відданих справі ЕУ людей.

Звідти, по-дорозі, поїхав д-р А. Фіголь до Чикаго, міста, яке дуже заслужилося попередніми роками для справи ЕУ. Тут відбуто незвичайно конструктивні і ділові розмови з чинниками прихильними ЕУ. Переведені зустрічі дають певність, що українське Чикаго буде далі співпрацювати з Енциклопедією Українознавства як перше.

Відбув д-р А. Фіголь також побачення з Митрополитом Стефаном у Філядельфії, а запляноване побачення з Митрополитом УАПЦ Владикою Мстиславом не відбулася через перебування глави УАПЦ якраз у тому часі в шпиталі.

Підсумовуючи, д-р А. Фіголь підкреслює, що ідея забезпечити матеріяльну базу дляЕУ на майбутнє — „принаймні на майбутні десять літ" — створенням Фонду, що вже частково відбувається в Канаді, натрапляє на цілковите зрозуміння. У своїй некороткій поїздці по містах Північної Америки і в численних ділових розмовах і зустрічах з відповідними групами людей,він не зустрівся ані з тінню заперечень проти такої ідеї. Тому він, як і проф. Кубійович, дивляться з вірою в майбутнє, знаючи напевно, що ґрандіозна справа — видання ЕУ у всіх її відмінах, про які була мова вище, — буде здійснене. Прощаючись, д-р Фіголь ще згадує про свою зустріч тут з „Лісовими Чортами", пластовим курінем, до якого належить вже десятки років. Сам курінь вступив у 62-ий рік свого існування, тому тепер плянується видання Альманаху ЛЧ. Його редагуватиме д-р Роман Барановський. Пластування — найдорожча діяльність серцю д-ра А. Фіголя, і тому він особливо підкреслює заслуги Пласту і пластунів взагалі в організуванню громадського і культурного життя на поселеннях, а серед цієї прекорисної пластової діяльности „алмазом добрим дорогим" сяє здійснення епохального діла — видання Енциклопедії Українознавства.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ЗБІРНА КОШИКІВКА УКРАЇНИ ЗДОБУЛА ЗОЛОТІ МЕДАЛІ

Збірна кошивіки України, маючи унікальну можливість репрезентувати Україну на так званій VIII літній спартакіяді народів Совєтського Союзу, закінчила цей турнір здобуттям першого місця і золотих медалів. У фінальній зустрічі збірна України перемогла збірну Москви 91:72.

У зустрічі з журналістами після цих змагань капітан збірної України Роман Рижик, між іншим, сказав: „Головні чинники нашого успіху, гадаю, справжній колективізм, дисципліна, дружні стосунки між гравцями. Навіть у час невдач усі ясно бачили високу мету і були готові працювати для її досягнення. Така обстановка в дружині — заслуга старшого тренера Бориса Вдовиченка, якому вдалося психологічно підготувати нас до головних двобоїв". У складі збірної України виступали: О. Білостінний, О. Волков, Є. Колежук, В. Коробков, В. Левицький, С. Лисько, Р. Рижик, В. Рижів, Ю. Сильвестрів, В. Ткаченко, А. Шаптала, В. Бережний.

ВИСЛІДИ ІГОР УКРАЇНСЬКИХ ДРУЖИН У ВИЩІЙ ЛІЗІ СССР

П'ятого липня ц.р. відбулися гри 17-ої і останньої рунди першої половини сезону вищої ліги копаного м'яча СССР.

Згідно з дотеперішніми вислідами, переможцем першої половини сезону вийшла литовська дружина „Жальгіріс", яка у себе вдома перемогла московське „Динамо" вислідом 1:0. Дотеперішній лідер український клюб „Чорноморець" Одеса в останній зустрічі на виїзді в Донецьку при участі 36,400 глядачів, зазнав поразки вислідом 0:2 і тим самим уможливив литовцям зайняти чолову позицію.

Харківський „Металіст" гостив у себе уславлений грузинський клюб „Динамо" Тбілісі, якого переміг у присутності 25,000 глядачів вислідом 4:3.

Дніпропетровський „Дніпро" розгромив у себе вдома молдавський клюб з Кишинева „Ністру" високим вислідом 6:0. Цим змаганням приглядалося 24,500 глядачів.

Київське „Динамо", що його після приходу російського тренера Морозова, бойкотують кияни, безбарвно закінчило свою зустріч з „Нефтчі" Баку блідим 0:0. Не зважаючи на гарну погоду, на центральний стадіон, який вміщує 100,000 глядачів, прибуло тільки 14,000. В рецензії про ці змагання, що її написав Г. Кузьмин, між іншим, читаємо: „Про те, щоб забити самому (голя) „Нефтчі" і не помишляв. Примиром, Ахмедов відверто перетримував м'яч, боючись, що партнери у передній лінії швидко втратять його. Коли ж слово брали киявляни, завдання гостей полегшувалося пасивністю Буряка, що нагадував дириґента, який загубив паличку і не може її знайти..." (Як відомо, Буряк, один із найкращик змагунів України і цілої СССР, постійно входить до збірної, але під проводом Морозова не хоче грати). Свою рецензію Кузьмин закінчив таким багатомовним реченням: „Щодо якості гри, то вона дедалі більше викликає тривогу". (Автор має на думці якість гри київського „Динамо").

КІНЦЕВИЙ ПОКАЗНИК ГРИ ВИЩОЇ ЛІГИ СССР ПЕРША ПОЛОВИНА СЕЗОНУ

	Ігор	Точок	Голів
Вільнюс „Жалгіріс"	17	23	16:10
Одеса „Чорноморець"	17	22	24:18
Мінськ „Динамо"	17	22	25:17
Ленінград „Зеніт"	17	21	21:14
Ташкент „Пахтакор"	17	21	24:13
Дніпропетровсь „Дніпро"	17	20	30:19
Київ „Динамо"	17	19	14:15
Донецьк „Шахтар"	17	18	24:19
Москва „Спартак"	17	18	27:17
Харків „Металіст"	17	17	21:23
ЦСКА (Армія)	17	17	16:17
Москва „Торпедо"	17	17	15:17
Єреван „Арарат"	17	16	10:25
Баку „Нефтчі"	17	15	16:19
Москва „Динамо"	17	13	13:15
Тбілісі „Динамо"	17	12	19:23
Кутаїсі „Торпедо"	17	9	8:20
Кишинів „Ністру"	17	6	10:39

Донецький „Шахтар", що здобув чашу СССР, заквалі фікувався до ігор за чашу Европи, перша рунда яких розпочнеться 14-го вересня ц.р. Суперником українських вуглекопів у першій рунді буде данський клюб „Б 1901". Перші змагання відбудуться в Данії.

Київське „Динамо" братиме участь в іграх за іншу чашу Европи (УЕФА). Перші змагання кияни відбудуть у себе вдома з клюбом „Ляваль" Франція. Львівські „Карпати", що їх московська преса називає „СКА-Карпати" (тобто Спортовий Клюб Армії-Карпати) після 19-ох ігор займає 4-те місце в першій лізі, з якої два клюби, що займуть 1 і 2 місця, авансують до вищої ліги.

Головними конкурентами „розкуляченних" „Карпат за вихід у „вищий світ" є Алма-Ата „Кайрат" і Спортовий Клюб Армії з Ростова; обидва в минулому виступали у вищій лізі. В складі сучасних „Карпат" виступають: Расулов, Гамалій, Никитюк, Сакалов, Кулішевич, Рафальчук, Лендел, Саулевич, Антоненко, Сіверін, Бандура, Юрчишин, Дикий, Семенов.

Подібно як і в Києві, у Львові любителі цього спорту бойкотують „СКА-Карпати" і їх російського тренера Самаріна. На останніх змаганнях з Нікопольським „Колосом" на 50-тисячному стадіоні було тільки 5,000 глядачів.

Своєю шовіністичною політикою опанована росіянами Федерація футболу СССР руйнує найпопулярніші українські клюби заходами які обурюють любителів цього спорту до такої міри, що вони відкрито бойкотують їх виступи.

(от)